MİRASIN İRADİ REDDİ (MİRASIN GERÇEK REDDİ)[*]

Dr. Büşra CÖMERT AKBAY[**]

ÖZET

Türk medeni hukukunda miras, miras bırakanın ölümü ile kanun uyarınca (*ipso iure*) kendiliğinden ve bir kül olarak mirasçılara geçmektedir [Türk Medeni Kanunu ("TMK") m. 599]. Miras ise miras bırakanın intikali kabil haklarından ve borçlarından oluşur. Mirasçılar (yasal ve/veya atanmış mirasçılar) mirasın kanundan dolayı ve kendiliğinden olarak kendilerine geçmesi ile iradeleri dışında miras bırakanın haklarına ve borçlarına sahip olurlar. Miras bırakanın ölümüyle birlikte, mirasçının hukuki alanında genel malvarlığı ve özel malvarlığı olmak üzere iki ayrı malvarlığı bulunmaktadır. Miras, özel bir malvarlığı teşkil etmekte olup, özel rejime tabidir. Mirasın kanun uyarınca mirasçılara geçmesi, mirasçıların iradelerine bağlı olmaksızın haklara ve borçlara sahip olmalarına sebep olabilir. Bu tür bir dayatmanın engellenmesi amacıyla, Türk hukukunda, mirasçılara üç aylık ret süresi içerisinde mirası ret hakkı tanınmaktadır. Biz bu çalışmamızda mirasın iradi reddini ele almayı amaçlamaktayız. Bu kapsamda, makalemizde, mirasın iradi reddi kavramına, bunu düzenleyen normun koruma amacına, mirasın reddinin şartlarına, reddin mirasçılar ve alacaklılar (mirasçıların ve miras bırakanın) üzerindeki etkisine ve son olarak da mirasın açılması ile mirasın reddine kadarki dönemde geçici mirasçının yapmış olduğu işlemlerin mirasın reddinden sonraki akıbetine değinmeyi planlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Miras, Mirasın Reddi, Mirasın Reddinin Etkisi, Mirasçıların Korunması, Alacaklıların Korunması.

---

[*] DOI: 10.33432/ybuhukuk.1105579 – Geliş Tarihi: 18.04.2022 – Kabul Tarihi: 07.07.2022.

[**] LL.M. (Augsburg), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, bcomert@ybu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2329-7172.

DISCLAIMING AN INHERITANCE

ABSTRACT

According to Turkish Civil Law the inheritance passes on the heirs ipso iure and universally [Turkish Civil Code ("TCC") Art. 599]. The inheritance consists of rights and debts of the deceased. The heirs (statutory and/or appointed heirs) become the right holders and debtors without their will. By the death of the deceased, two separated assets that are general asset of an heir and special asset start existing together in the legal sphere of an heir. The special asset corresponds to the inheritance passed on which is subject to a special regime. Although the inheritance passes on the heirs, they shall not be forced to have rights or undertake obligations against their will. Therefore, under Turkish law, heirs are entitled to disclaim the inheritance under a certain period which is three months. In this article, the meaning of disclaiming an inheritance, the aim of the norm that regulates disclaiming, the conditions for disclaiming and the effects of disclaiming on the successors of the heirs, on the creditors of both heirs' and the deceased, and lastly the situation of the legal transactions took place in the disclaiming period after an heir disclaims her/his inheritance will be examined.

Keywords: Inheritance, Disclaiming an Inheritance, The Effects of Disclaiming an Inheritance, The Protection of the Heirs, The Protection of the Creditors.

GİRİŞ

Miras bırakan öldükten sonra, mirası bir kül olarak mirasçılara geçer (TMK m. 599). Mirasçılar, kanun uyarınca bir elbirliği ortaklığına dahil olurlar (TMK m. 640). Elbirliği ortaklığı burada hukuki bir olguya dayanır[1]. Miras bırakan öldüğünde, onun intikale elverişli malvarlığı değerleri ve borçları bir bütün halinde mirasçılarına geçer[2]. Bu malvarlığı, miras paylaşılana kadar bölünmeksizin kalır ve bu aşama miras ortaklığı olarak adlandırılır[3]. Mirasçı, mirasçı olduğunu bilmese bile miras bırakanın ölümü ile birlikte miras ortaklığına dahil olur[4]. Mirasçılar terekedeki değerler üzerinde elbirliği ile hak sahibidirler ve miras bırakanın borçlarından müteselsilen ve şahsen sorumludurlar (TMK m. 640 ve 641). Miras ortaklığının kanundan kaynaklanan (TMK m. 640) bir elbirliği ortaklığı[5] olması sebebiyle burada elbirliği ortaklığına ilişkin hükümler uygulanır. Mirasçıların terekeye ait değerler üzerinde tasarruf işlemlerini birlikte yapmaları, elbirliği ortaklığının bir sonucudur (TMK m. 640/f. 3). Tüzel kişiliği olmayan bu elbirliği ortaklığının konusu miras bırakanın devri kabil malvarlığı değerlerinin oluşturduğu malvarlığı, yani terekedir. Tereke her bir mirasçının genel malvarlığı yanında özel malvarlığı ("*Sondervermögen*") teşkil eder[6].

---

1 **Ayiter, N.** (1977) Eşya Hukuku (Kısa Ders Kitabı), Ankara, Sevinç Matbaası, s.98.

2 **Ayiter** (1977)**,** s.98; **Oğuzman, K. M.** (1978) Miras Hukuku Dersleri, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul, Fakülteler Matbaası, s.7, 337-339; **İmre, Z. /Erman, H.** (2021) Miras Hukuku, 15. Baskı, İstanbul, Der Yayınları, s.10; **Akbıyık, C.** (2003) Miras Sebebiyle İstihkak Davası Yeni Türk Medeni Kanunu'nun Işığında Bilimsel Bir Sentez Denemesi, İstanbul, DER Yayınları, s.10; **İnan, A. N. /Ertaş, Ş./Albaş, H.** (2019) İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku, 10. Baskı, Ankara, Seçkin, s.550.

3 **Ayiter** (1977), s.98; **İnan /Ertaş /Albaş,** s.550.

4 **Ayiter** (1977), s.98; **Serozan, R./Engin, B. İ.** (2021) Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları, Güncellenmiş 7. Baskı, Ankara, Seçkin, s.70, para.68.

5 **Ayiter** (1977), s.98; **Oğuzman**, s.10; **İmre/Erman**, s.12; **Serozan/ Engin,** s.87, para.103; **İnan /Ertaş /Albaş**, s.550.

6 **Serozan/Engin,** s.122-123; **Oğuzman,** s.380 bkz. dn.230'daki açıklama, **Ayiter, N.** (1961) Türk Medenî Kanunu ve Borçlar Kanununda Elbirliği Ortaklıkları (İştirak Halinde Mülkiyet), Ankara, Yeni Desen Matbaası, s.105; Dural/Öz, terekenin mirasçılarından ayrı bir malvarlığı olduğunu belirtmekte olup bunun miras taksim edilinceye kadar kendine özgü bir elbirliği ile hak sahipliği olduğunu ifade etmektedir. Bkz. **Dural, M./Öz, T.** (2021) Miras

Miras bırakanın ölümüyle kanun uyarınca, kendiliğinden ve kül olarak mirasçılara geçen miras, yasal ve atanmış mirasçılar tarafından reddedilebilir. Mirasın reddi kurumu, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun ("TMK") 605. ve 618. maddeleri arasında düzenlenmektedir.

Mirasın iradi reddi, buna ilişkin şartlar, reddin hükümleri ve özellikle ret gerçekleşene kadarki terekenin durumu makalemizin esas konusunu oluşturmaktadır. Bu sebeple, makalemizde öncelikle, mirasın iradi reddi kavramından, bunun hukuki niteliğinden, reddin hüküm doğurması için gereken şartlardan; ret gerçekleşmişse, bunun hükümlerinden ve mirasın geçmesi ile mirasın reddi arasında *geçici*[7] mirasçının ("*vorläufige Erbe*") yaptığı işlemlerin akıbetinden bahsetmeyi hedeflemekteyiz.

I. KAVRAM VE TERMİNOLOJİ

Mirasçılık sıfatına bağlı[8] bir hak olan mirasın reddi ("*die Ausschlagung*"), bir mirasçının kendisine intikal eden mirası kendi iradesi ile reddetmesidir[9].

Hukuku, 17. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, s.455-456, para.1866. Bu malvarlığı özel rejime tabidir. Mirasçıların bu süre içerisinde terekeye ilişkin olarak yaptıkları geçerli hukuki işlemler sonucu iktisap ettikleri değerler ayni ikame kuralı uyarınca terekeye ait olur. Bunun dışında hukuki işlem dışı yollardan elde edilen değerler de doğrudan terekeye girer. Örneğin, terekeye ait bir malın üçüncü kişinin haksız fiili ile zarara uğraması durumunda, ödenen tazminat mirasçıların genel malvarlığı ile karışmaksızın özel malvarlığına ait olur.

7 **Helvacı, İ.** (2014) Eski Medeni Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medenî Kanununa Göre Mirasın Reddi (MK m. 605- MK m. 618), İstanbul, 1. Baskıdan Tıpkı 2. Baskı, Filiz Kitabevi, s.11. Özdemir, mirasın reddi süresi içerisinde, mirasçılıktan doğan hakların ve borçların, mirasın reddedilmesi mümkün olmayıncaya kadar askıda kalacağını ileri sürmektedir. Bkz. **Özdemir, H.** (2012) "Mirasçıların Murisin Borçlarından Dolayı Sorumluluğu", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: 1-2, s.191-223, s.191. Ayrıca bkz. **Sarı Fidan, Ö.** (2015) "Mirasçılık Sıfatını Kaybedenlerin Miras Ortaklığı İle İlişkileri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 19, S: 2, s.149–164, s.159.

8 **Helvacı**, s.10; **Çabri, S.** (2018), Miras Hukuku Şerhi (TMK m. 575-639) Cilt-II, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s.520, para.774.

9 **Oğuzman**, s.345; **Kocayusufpaşaoğlu, N.** (1978) Miras Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi, s.601; **Berki, Ş.** (1975) Miras Hukuku, Sevinç Matbaası, Ankara, s.59; **Dural/Öz**, s.414, para.1696; **Helvacı**, s.9; **Öztan, B.** (2021) Miras Hukuku, 12. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s.386; **Ayiter, N./ Kılıçoğlu, A.** (1993), Miras Hukuku, Genişletilmiş 3. Baskı,

Asıl olan, mirasçıların açık irade beyanı ile mirası reddetmeleriyken[10], bazı hallerde, mirasın reddi yalnızca mirasçıların iradesi ile değil, kanun uyarınca da gerçekleşebilir. Bu ikinci durum, miras bırakanın ölümü tarihinde borca batık olduğu durumda söz konusudur. Kanunda düzenlenen bu adi karine uyarınca, miras bırakanın borca batık olması halinde, mirasçıların mirası reddettikleri kabul edilmektedir (TMK m. 605/f. 2). Reddin bu karineye dayalı olarak gerçekleştiği hale mirasın *hükmen reddi* denilmektedir[11]. Burada mirasçıların mirası reddettiklerine ilişkin beyanda bulunmaları gerekmemektedir. Bu hal, mirasçının irade beyanı ile mirası reddedeceği kuralına bir istisna teşkil etmektedir[12].

743 sayılı mülga Türk Kanunu Medenisinin 545. maddesinin başlığında ret "*Hakiki ret veya hükmi ret*" şeklinde ayrıma tabi tutulmuştu. Bu ayrımda yasal ve atanmış mirasçıların mirası reddi "*hakiki reddi*", borca batık olan terekenin varlığı durumunda da mirasın kanun uyarınca reddedilmiş sayılması da "*hükmi reddi*" karşılamaktaydı. 743 sayılı mülga Türk Kanununu Medenisinin 545. maddesinin karşılığı teşkil eden 4721 sayılı TMK'nın 605. maddesinin başlığında ise böyle bir ayrımın artık mevcut olmadığı tespit edilmektedir. Her ne kadar doktrinde yerleşmiş ifade mirasın hakiki reddi (gerçek ret) olsa da biz makalemizde, bu maddenin yan başlığında "*hakiki ret*" teriminin kullanılmaması, kanuni ve atanmış mirasçıların mirası reddinin onların iradesine dayanması gerekçeleriyle, "*mirasın hakiki reddi* ("*mirasın gerçek reddi*") yerine "*mirasın iradi reddi*" ifadesini kullanmayı tercih

Ankara, Savaş Yayınları, s.231; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.506; **Eren/Yücer Aktürk**, s.517; **Antalya, G./ Sağlam, İ.** (2019), Marmara Hukuk Yorumu Miras Hukuku Cilt III, 4. Baskı, Ankara, Seçkin, s.425; **Ayan, M.** (2016) Miras Hukuku, 9. Baskı, Ankara, Seçkin, s.276; **Turan Başara, G.** (2012) "Türk Hukuku Bakımından Mirasın Kazanılmasında Kabul Edilen Prensipler ve Mirası Ret Hakkı", Erzurumluoğlu Armağanı, Badur, Emel (Editör), Ankara, <http://www.ankarabarosu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/erzurumluoglu-armagani.pdf > s.e.t. 22.06.2022, s.147; **Çabri,** s.519, para.774.

10 **İmre/Erman**, s.355.

11 **Oğuzman,** s.345; **İmre/Erman**, s.355; **Öztan**, s.387; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.511.

12 **İmre/Erman,** s.355.

etmekteyiz[13]. TMK'nın 609. maddesi incelendiğinde de kural olarak mirasın reddinin mirasçılar tarafından sulh mahkemesine sözlü ve yazılı beyanla hüküm doğurduğu yani mirasın reddinin mirasçıların irade beyanı ile söz konusu olduğu görülmektedir. Bu sebeple, makalemizde mirasın gerçek reddi ibaresi yerine mirasın iradi reddi yahut yalnızca mirasın reddi ibaresini kullanmayı tercih etmekteyiz.

II. NORMUN KORUMA AMACI

Mirasın iradi reddini düzenleyen TMK m. 605'in koruma amacı, Türk miras hukukunda kabul edilen küllilik ilkesi ile bağlantılıdır. TMK'nın 599. maddesi uyarınca, intikale elverişli malvarlığı hakları doğrudan, kanun uyarınca, bir kül olarak miras bırakanın mirasçılarına geçmekte olup[14]; onlar miras bırakanın borçlarından kişisel olarak ve birlikte sorumlu olurlar (TMK m. 641)[15]. Bu intikal için teslim, tescil, temlik, borcun nakli işlemlerine ihtiyaç

---

[13] Berki de mirasın gerçek reddinden iradi ret olarak bahsetmektedir. Bkz. **Berki** (1975), s.54. Doktrin ve mahkeme kararlarında hakiki ret- hükmî ret şeklindeki kullanımın devam etmesi sebebiyle mirasın iradi reddinden mirasın gerçek reddi şeklinde bahsedilmesi hakkında bkz. **Helvacı**, s.9, dn.15. **Aybay, A.** (2003) Miras Hukuku Dersleri, 4. Baskı, İstanbul, Safa Matbaacılık ve Tanıtım Hizmetleri, s.91, dn.7.

[14] Mirasın *ipso iure* geçmesi kuralının, ret hakkının düşmesini düzenleyen Art. 571 ZGB ile uyumlu olmadığı yönünde bkz. **Hefti, R. P. (1948)** Die Verwirkung des Ausschlagungsrechtes im schweizerischen Erbrecht: (Art. 571 II ZGB), Bern, Stämpfli, 66 vd. bkz. **Leimgruber, T.** (1978) Die Befugnisse des einzelnen Miterben beim Erbgang und bei der Nachlaßverwaltung, Basel und Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn, s.2. **Guhl, T.** (1950) "Neuere Ansichten in Theorie und Praxis zum schweizerischen Erbrecht" ZBJV, Band 86, s.329-350, s.342 vd.; **Leimgruber**, s.2. Guhl, mirasın ipso iure geçişi kuralının Art. 571 ZGB ile çeliştiğini ileri sürmektedir. Buna göre, *ipso iure* geçiş kuralı uyarınca mirasçının mirasa ilişkin işlemleri yapmasının, miras üzerinde hak sahibi olması dolayısıyla tereke işlerine karışma sayılmaması gerekmektedir. Hak sahibi mirasçının işlemleri yaparken bu işlemleri yapmaya yetkili olması gerekçesiyle, mirası ret hakkını kaybetmemesi gerekirken, bu hakkını kaybetmiş kabul edilmesi mirasın *ipso iure* geçişi kuralı ile uyumsuzluk teşkil etmektedir. Kısacası Guhl, mirasçının, mirasa hak sahibi olarak yaptığı işlemlerin terekeye yabancı işler değil, mirasçıya ait, onun kendi işlemleri sayılması ve bu işlemlerin terekeye karışma ("*Einmischung*") niteliği taşımaması gerektiğini ileri sürmektedir. Bkz. **Guhl**, s.342-343.

[15] **Serozan/Engin**, s.72-73, para.72-74; **İmre/Erman**, s.12; **Öztan**, s.21.

yoktur[16]. İfade edildiği üzere miras bırakanın ölümüyle birlikte bu intikal kanundan dolayı, doğrudan, külli olarak gerçekleşmektedir. Mirasın doğrudan mirasçılara geçmesi ile miras bırakanın malvarlığının sahipsiz kalmasının yol açacağı problemlerin önüne geçilmiş olur[17]. Külli halefiyet kurumu, miras bırakanın alacaklılarının menfaatine hizmet ettiği gibi onun mirasçılarının menfaatine de hizmet etmektedir. Varlığı bilinmese dahi mevcut bulunan hakların tamamının miras bırakanın borçları ile birlikte mirasçılara geçmesi[18], miras bırakanın alacaklılarının alacaklarını tahsil edebilmelerindeki maddi çıkarlarını[19] korumaktadır. Yalnızca hak sahibi olarak mirasçıların değil, onların alacaklıların dahi menfaati korunmaktadır. Zira, her ne kadar miras bırakanın alacaklılarının hakları, TMK m. 603/f. 1 uyarınca mirasçıların alacaklılarının hakkından önce gelmekte ise de TMK m. 603/ f. 2'de, mirasçıların miras bırakanın mirasını kayıtsız şartsız kabul etmeleri durumunda miras bırakanın alacaklıları ile mirasçıların alacaklılarının aynı haklara sahip olacakları düzenlenmekte olup, mirasçılara intikal eden malvarlığı değerleri, mirasçıların alacaklılarının alacaklarını tahsil edebilme ihtimal ve imkanlarını da artırmaktadır. Bununla birlikte, mirasçıların miras bırakanın intikale elverişli malvarlığı haklarına sahip olmaları ve miras bırakanın borçlarından sorumlu tutulmaları her zaman mirasçıların arzu ettiği bir durum olmayabilir. Bu kişisel sebeplerden kaynaklanabileceği gibi miras bırakanın geride bıraktığı malvarlığının mevcut durumundan da kaynaklanabilir. İkinci durum için kanun koyucu mirasın reddi karinesi düzenlemektedir. TMK m. 605/f. 2'ye göre, miras bırakanın ölümü tarihinde ödemeden aczi tespit edilmişse, mirasçıların mirası reddettikleri kabul edilmektedir. İlk durum için ise yine aynı maddenin ilk fıkrasında yasal ve atanmış mirasçılara mirası reddedebilme imkânı tanınmaktadır. Her ne kadar mirasçıların mirası reddetmeleri için gerekçe sunmaları gerekmese de (bkz. TMK m. 609) bu maddenin koruma amacını tespit etmek için bu kişisel

[16] **Serozan/Engin**, s.73, para.73; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.70-71; **İmre/Erman**, s.11; **Öztan**, s.21; **Dural/Öz**, s.12, para.74.

[17] **Druey, J. N.** (2002) Grundriss der Erbrechts, 5. Auflage, Bern, Stämpfli Verlag AG, s.218, N.23.

[18] **Serozan/Engin**, s.74, para.74.

[19] **Serozan/Engin**, s.73-74, para.74.

sebeplerin ne olabileceğine kısaca değinmek gerekir. Bu sebepler, mirasçı ile miras bırakan arasındaki kötü ilişkiler olabileceği gibi maddi olarak daha kötü durumda olan diğer mirasçı yararına mirasın reddinin istenmesi de olabilir[20]. Ayrıca, miras bırakanın pasif malvarlığının aktifinden fazla olması yahut buna ilişkin endişe de mirasın iradi reddinin sebepleri arasında sayılabilir[21]. Zira, bir kimseye iradesi dışında başka bir kimsenin borçlarından sorumlu tutulmak gibi ağır bir yükümlülük yüklenemez[22]. Buna ek olarak denkleştirmeye tabi bir kazandırmanın mirasın reddi ile birlikte iade edilmesi yükümlülüğünden kaçmak, mirasçıların mirası kendi mirasçılarına kazandırmak suretiyle alacaklılardan mal kaçırmak gibi sebepler de mirasın iradi reddi sebepleri arasında sayılmaktadır[23].

Tüm bunlar göz önüne alındığında, bu madde hükmüyle, mirasçıların külli halefiyet ilkesi ile kendilerine istekleri dışında ve irade özerkliğine aykırı biçimde[24] hak ve borç (sorumluluk)[25] dayatılmasının[26] engellenmesinin sağlandığı, bu sebeple de mirasçıların menfaatinin korunmasının amaçlandığı söylenebilir.

III. REDDİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Doktrinde, mirasçıların mirası *geçici* olarak iktisap ettikleri, mirası iktisabın onların bu mirası reddetmemeleri şartına bağlı olduğu ileri

[20] **Druey,** s.218, N.24.

[21] **Druey**, s.218, N.24.

[22] **Ayiter, N.** (1978) Miras Hukuku, 4. Baskı, Ankara, Sevinç Matbaası, s.181; **Ayiter/Kılıçoğlu,** s.231; **Serozan/Engin**, s.508, para.46.

[23] **Serozan/Engin**, s.508, para.46.

[24] **Rossel, V./ Mentha, F. H.** (1931) Manuel du droit civil suisse tome troisième, 2 ème édition, Lausenne ve **Piotet, P.** (1988) Précis de droit successoral, deuxième édition mise à jour et complétée, Berne bkz. **Helvacı**, s.13, dn.25.

[25] **Ayiter** (1978), s.181.

[26] **Serozan/Engin,** s.508, para.46.

sürülmektedir[27]. Eğer *geçici*[28] mirasçı ("*vorläufige Erbe*")[29], mirası reddederse, TMK m. 611/f. 1'de onun payının, miras bırakan öldüğünde hayatta değilmiş gibi hak sahiplerine geçeceği düzenlenmektedir. Bunun sonucu olarak geçici mirasçının mirasçılık sıfatı ortadan kalkar ve artık onun tereke konuları üzerinde herhangi bir hak sahipliği bulunmaz[30]. Mirasın iradi reddi, tek taraflı[31],

---

27 **Tuor, P./ Picenoni, V.** (1964) Vorbemerkungen zu den Art. 566 ZGB**,** Berner Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht Schweizerisches Zivilgesetzbuch Das Erbrecht 2. Abteilung Der Erbgang Artikel 537-640 ZGB**,** 2. Auflage, Bern, Stämpfli & CIE, N.1; **Guggenheim, R.** (1929) Die Rechtsstellung des provisorischen Erben nach schweizerischem Zivilgesetzbuch, Affoltern, Buchdruckerei Dr. J. Weiss, s.9; **Molinari, S. L.** (1999) La poursuite pour les dettes successorales, Lausanne, s.44 ve **Curti- Forrer, E.** (1912) Commentaire du code civil suisse, Traduit de l'allemand par Max E. Porret, Neuchâtel, Art. 566 ZGB, N.6, Art. 571 ZGB, N.5 ve **Krayenbuhl, J.** (1916) Etude sur le legs précédée d'un aperçu sur l'institution d'héritier, la substitution fideicommissaire et la charge d'après le Code civil suisse, Lausanne, s.22 bkz. **Helvacı**, s.11; **İnan/Ertaş/Albaş,** s.506; **Çabri**, s.518, para.769.

28 **Helvacı**, s.11; **Akkanat**, **H.** (2004) Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi, İstanbul, Filiz Kitabevi, s.70; **Antalya/Sağlam**, s.425. Mirasçının geçici mirasçı olarak nitelendirilmesi onun mirasçı olmadığı şeklinde anlaşılmamalıdır. Zira, mirası ret hakkı, mirasçılığı kesin olan mirasçılara aittir. Bkz. **Ayiter/ Kılıçoğlu,** s.239.

29 **Schwander, I.** (2019) Art. 566 ZGB, Geiser, Thomas/ Wolf, Stephan (Hrsg.), Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, 6. Aufl., <https://app.legalis.ch/legalis/document-view.seam?documentId=nnpwe43ll55goytjne&tocid=nnpwe43ll55goytjne> s.e.t. 09.06.2022, N.1; **Piotet, P.** (1981) Schweizerisches Privatrecht Erbrecht Band IV 2. Halbband, Basel-Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG, s.605; **Escher**, **A.** (1960) Zu̇rcher Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bd. III, Das Erbrecht, Erste Abteilung, Die Erben (Art.457–536); Zweite Abteilung, Der Erbgang (Art. 537–640), 3. Aufl., Zu̇rich., Schultess & CO AG, Vorbemerkungen zu Art. 566 ff. ZGB, N.4; **Girsberger, A.** (1955) Die dingliche Surrogation Der Begriff und seine praktische Bedeutung fu̇r das schweizerische Recht, Zu̇rich, Verlag H. R. Sauerlander & Co., s.65. Ayrıca "*der Provisorische Erbe*" şeklindeki kullanım için bkz. **Escher** (1960), Vorbemerkungen zu Art. 566 ff. ZGB, N.2; **Öztan**, s.21.

30 **Ayiter** (1978), s.182; **Oğuzman**, s.355; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.601; **Çabri,** s.520, para.774.

31 **Tuor/Picenoni,** Art. 566 ZGB**,** N.3; **İmre/Erman,** s.365; **Helvacı,** s.11; **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.240; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.506.

bozucu[32] yenilik doğuran bir hakkın kullanılması niteliğindedir[33]. Mirasın iradi reddi, şekle tabi olmayıp[34] sulh mahkemesine yapılacak olan sözlü veya yazılı beyanla sonuç doğurur. Ret beyanında bulunan mirasçı gerekçe göstermek zorunda değildir[35]. TMK m. 609 uyarınca, sulh hâkimi, kendisine yapılan yazılı veya sözlü ret beyanını özel bir kütüğe işlemektedir[36]. Mirası reddeden mirasçının artık hak sahibi sıfatı ortadan kalkar ve o artık tereke borçlarından da sorumlu tutulamaz[37]. Mirasın reddi, sübjektif etkili olduğu için mirastan feragatin aksine, mirası reddedenin altsoyunu etkilemez[38].

Mirasçı mirası süresi içerisinde reddetmezse, mirasın reddi için gereken süre geçtikten sonra ret hakkı ortadan kalkan mirasçı *nihai* ("*Endgültig*") mirasçı olarak nitelendirilir ve onun mirasa ilişkin hak sahipliği kesinlik[39], nihailik[40] kazanır.

---

[32] **Şener, E.** (1981) Eski ve Yeni Miras Hukuku İki cilt Birarada, Sevinç Matbaası, s.213; **Oğuzman,** s.345; **İnan/Ertaş/Albaş,** s.506**; Dural/Öz,** s.415, para.1698; **Antalya/Sağlam,** s.427; **Hatemi, H.** (2018) Miras Hukuku, 8. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık, s.151; **Saatçıoğlu, F.** (2013) Mirasın Gerçek Reddi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C: 1, S: 1, s.173-208, s.178; **Escher** (1960), Art. 570 ZGB, N.6; **Tuor/Picenoni**, Vorbemerkungen zu den Art. 566 ZGB, N.1; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.601; **BSK/Schwander,** Art. 566 ZGB, N.1; **Oğuzman**, s.345; **Helvacı**, s.11; **Dural/Öz**, s.415, para.1698, **Antalya/Sağlam**, s.435; **Öztan**, s.387; **İnan /Ertaş /Albaş,** s.507; **Kılıçoğlu, Ahmet M.** (2021) Miras Hukuku, 11. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi, s. 277; **Çabri,** s.522, para. 779; **Öztan**, s.387.

[33] **Escher** (1960), Art. 570 ZGB, N.6; **Ayiter**(1978)**,** s.182; **Öztan**, s.387; **Başara, İ.** (2011) Mirasın Reddi, (Yüksek Lisans), T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.8; **İnan/Ertaş/Albaş,** s.507; **Dural/Öz**, s.415, para.1698; **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.232. Mirasın reddinin bağışlama niteliği taşımadığı yönündeki açıklama için bkz. **Helvacı**, s.11.

[34] **Dural/Öz**, s.415, para.1698;

[35] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 1996/2-72, K: 200, T: 20.03.1996 bkz. **Özuğur, A. İ.** (2016) Türk Medeni Kanunundan Önce ve Sonra Miras Hukuku, 4. Baskı, Ankara, Seçkin, s.325.

[36] Tutanağın tutulmaması (**Öztan**, s.387) ve kütüğe işlenmemesi durumunda reddin geçerliliğinin etkilenmeyeceği hakkında bkz. **Dural/Öz**, s.415, para.1698.

[37] **İnan/Ertaş/Erbaş,** s.507; **Ayiter/ Kılıçoğlu,** s.235.

[38] **Ayiter/ Kılıçoğlu,** s.240.

[39] **Antalya/Sağlam**, s.425; **Öztan**, s.21.

[40] **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.234.

Kullanma yetkisi açısından ise mirasın reddi hakkının şahsa sıkı sıkıya bağlı bir hak *olmadığı* kabul edilmektedir[41]. Dolayısıyla, sınırlı ehliyetsizin[42] ve tam ehliyetsizin[43] yasal temsilcisi, mirası reddedebileceği gibi mirasçının iradi temsilcisi[44] de mirası onun adına reddedebilmektedir. Bununla beraber, mirasın reddi hususunda yasal temsilci ile küçüğün menfaati çatışmakta ise küçüğe kayyım atanması gerekir (TMK m. 426)[45].

IV. MİRASIN İRADİ REDDİNİN ŞARTLARI

Mirasın iradi reddinin, tek taraflı[46] varması gereken bir hukuki işlem olduğu[47] ifade edilmişti. Mirasın iradi reddi, bir hukuki işlem olduğu için, hukuki işlemin geçerli olması için gerekli şartlar burada da uygulama alanı bulmaktadır. Ayrıca, mirasın reddinin sonuç doğurabilmesi için ret beyanının yazılı veya sözlü şekilde, üç aylık süre içerisinde, sulh mahkemesine yapılması

---

41 **Özmen**, **İ.** (2010) Açıklamalı İçtihatlı Uygulamalı Tereke Hukuku Davaları, 3. Baskı, Ankara, Adalet, s.509; **Helvacı**, s.16; **İnan/Ertaş/Erbaş,** s.507; **Saatçıoğlu,** s.176; **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Öztan**, s.388.

42 **Serozan/Engin**, s.511, para.56; **Kılıçoğlu**, s.279; **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Öztan**, s.388.

43 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.603; **Eren/ Yücer Aktürk,** s.518; **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Öztan**, s.388.

44 **Tuor/ Picenoni,** Art. 566 ZGB, N.7; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.603; **Gönensay, A. S.** (1938) Medenî Hukuk Cild III (Miras Hukuku) İstanbul, Arkadaş Basımevi, s.245; **Dural/Öz**, s.416, para.1700. Temsilcinin mirasın reddi hususunda özel yetkiye sahip olması gerektiği hakkında bkz. **Gençcan, Ö. U.** (2016) Miras Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 1186; **Dural/Öz**, s.416, para.1700. Aynı yönde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2021/1915, K: 2021/3611, T: 31.05.2021. Mirasın reddinin özel yetki gerektirdiği, bununla birlikte ret süresinde verilen icazetin geçerli sonuç doğuracağı yönünde bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 2005/4968, K: 2005/7785, T: 12.05.2005 bkz. **Kaçak, N.** (2006) Yeni İçtihatlarla Yeni Miras Hukuku, Ankara, Seçkin, s.314. Ayrıca bkz. Türk Medeni Kanununun Velayet, Vesayet ve Miras Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Tüzük No. 2003/5960 madde 39. Mirasın reddi için özel vekâletname gerektiği hakkında bkz. **Şenocak, Z.** (1996) "Yargıtay'ın Verdiği Bir Karar Dolayısıyla", AÜHFD, C: 45, S: 1, s.449-451, s.451.

45 **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Öztan**, s.388. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/367, K: 2018/5694, T: 17.9.2018; Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2017/5217, K: 2017/7827, T: 30.10.2017.

46 **Gönensay,** s.245.

47 **İmre/Erman**, s.365.

gerekmektedir (TMK m. 609). Geçerli bir reddin söz konusu olabilmesi için gerekli şartlar ise şu şunlardır: *Mirasın reddi hakkına sahip olmak*, *ehliyet*, *irade beyanının sakatlanmamış olması*, *mirasın reddinin kanunda öngörülen sürelere uygun olarak yapılması*, *ret beyanının kayda veya şarta bağlanmamış olması*, *ret hakkının yazılı veya sözlü olarak miras bırakanın son yerleşim yeri sulh mahkemesine yapılması*.

A. MİRASIN REDDİ HAKKINA SAHİP OLMAK

TMK m. 605 uyarınca, mirası ret hakkına[48] sahip kişiler, miras bırakanın yasal mirasçıları ve mirasçı olarak atanmış kişilerdir. Mirasçılık sıfatı, doğrudan kanunla belirlenebileceği gibi, miras bırakan iradesine dayanarak kendi mirasçısını belirleyebilir. Mirası doğrudan kanunla elde eden mirasçıya yasal/kanuni mirasçı, miras bırakanın iradesi ile belirlenen mirasçıya ise atanmış/iradi/mansup[49] mirasçı denir[50]. Yasal mirasçılar, miras bırakanın kan hısımları [miras bırakanın altsoyu (TMK m. 495), miras bırakanın anne ve babası ve onların altsoyu (TMK m. 496), miras bırakanın büyük anne ve büyük babası ve onların alt soyu (TMK m. 497)], miras bırakanın evlatlığı ve altsoyu (TMK m. 500), miras bırakanın sağ kalan eşi (TMK m. 499) ve devlettir (TMK m. 501). Atanmış mirasçı ise miras bırakanın mirasının tümünü yahut bir kısmını bıraktığı kişidir (TMK m. 516). Atanmış mirasçılar, yasal mirasçılar gibi miras bırakanın mirasçılarına geçen haklarına sahip olup miras bırakanın borçlarından diğer mirasçılarla birlikte sorumludur.

TMK m. 605'te de hem yasal mirasçıların hem de atanmış mirasçıların mirası ret haklarının bulunduğu belirtilmektedir. Bununla beraber yasal mirasçı sıfatını haiz Devletin mirası ret hakkının bulunup bulunmadığı hususu tartışmalıdır[51]. Bir görüş, Devletin miras bırakanın borçlarından

---

48 Mirasın reddine ilişkin hakkın mutlak olduğu, hâkimin sadece mirasın reddine ilişkin süre ile mirasçılık sıfatını araştıracağı, bunun dışında başka unsurlar araştırmayacağı yönünde bkz. Bkz. **Özmen**, s.587'de anılan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin 28.04.1972 tarihli ve 2723 sayılı; 17.01.1985 tarihli ve 10652/278 sayılı, 15.01.1985 tarihli ve 10707/144 sayılı kararları.

49 **Ayiter** (1978), s.183; **Hatemi**, s.152.

50 **Serozan/Engin**, s.137, para.1; **Dural/Öz**, s.5, para.43.

51 **Helvacı**, s.47-48; **Çabri**, s.520, para.777; **Serozan/Engin**, s.509, para.50

sorumluluğunun yalnızca onun malvarlığı ile sınırlı olması ve Devletin mirası reddetmesi halinde mirasın sahipsiz kalacağı gerekçeleriyle, ret hakkının mevcut olmadığını savunmaktadır[52]. Başka bir gerekçe olarak Devletin mirasçılığının kamu düzeninden olduğu ve bu sebeple de Devletin mirası reddedemeyeceği ileri sürülmektedir[53]. Bununla beraber, terekenin borca batık olması durumunda mirasın reddedilmiş sayılacağına ilişkin karinenin Devletin mirasçı olması halinde de geçerli olduğu, dolayısıyla TMK m. 605/f. 2'nin bu durumda da uygulanacağı kabul edilmektedir[54]. Başka bir görüş ise, Devletin tereke borçlarından sorumlu tutulmaması sebebiyle, mirasın reddinin doğuracağı sonuçlar açısından uygulamada önem taşımadığı ifade edilmektedir[55]. Zira, her ne kadar Devlet mirası reddetse de TMK 612'ye göre tasfiye edilen mirastan tasfiye sonucunda arta kalan bir değer kalırsa, bu madde uyarınca arta kalan tereke unsurları Devlete kalacaktır. Bizim de katıldığımız bir diğer görüşe göre ise TMK m. 605/f. 1 uyarınca yasal mirasçılar mirası ret hakkını haizdir. Devlet de yasal mirasçı olduğu için Devletin de mirası ret hakkı bulunmaktadır[56]. Devletin mirası reddettiği durumda TMK m. 612 uyarınca sulh mahkemesince iflas hükümlerine göre tasfiye edilecek ve arta kalan değer

---

52 **Serozan/Engin**, s.509, para.50; **Kılıçoğlu**, s.41; **Çabri**, s.521, para.777. Devletin yalnızca kendisine geçen miras kadar tereke borçlarından sorumlu olması sebebiyle Devletin mirasın reddetmesi ihtiyacına sahip olmadığı yönünde bkz. **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.120.

53 **Çabri**, s.521, para.777. Devletin tek başına mirasçı olması ve mirası reddetmesi durumunda resmi tasfiye yoluna gidilmesi gerektiği ve arta kalan değerin Devlete kalacağı yönünde bkz. **Köprülü, B.** (1975-1976) Miras Hukuku Dersleri I, İstanbul, Fakülteler Matbaası, s. 105. Resmi tasfiye hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Kılıç, M.** (2013) "Türk Hukukunda Mirasın Resmi Tasfiyesi", AÜHFD, C: 62, S: 3, s.761- 818.

54 **Çabri**, s.521, para.777.

55 **Tuor/Picenoni**, Art. 566 ZGB, N.2; **BSK/Schwander**, Art. 566 ZGB, N.2; **Ayan**, s.90; **Berki** (1975), s.53 bkz. dn. 74'teki açıklama; **Çabri**, s.521, para.777; **Helvacı**, s. 48 bkz. dn. 99'da yapılan açıklama. Devletin mirası ret hakkının bulunduğunu, bununla beraber bu hakkın kullanımının pratikte sonuç doğurmayacağı yönünde bkz. **Escher, A.** (1959) Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch III. Band: Erbrecht, 1. Abteilung: Die Erben (Art. 457–536 ZGB), 3. Aufl., Zürich, Schulthess Verlag, Art. 466 ZGB, N.3 bkz. **İnan/Ertaş/Albaş**, s. 157.

56 **Guidon, O.** (1916) Das Erbrecht des Gemeinwesens in seiner geschiclichen Entwicklung und nach geltenden schweizerischem Recht, Bern, s.137; **Curti-Forrer**, Art. 566 ZGB, N. 1 bkz. **Helvacı**, s.47; **Druey**, s.46, N.19; **Aybay**, s.27, dn.9; **Helvacı**, s.47.

Devlete kalacaktır. Devletin atanmış mirasçı olması ihtimalinde ise Devlet bu sıfatla tereke borçlarından da diğer mirasçılarla birlikte müteselsilen sorumlu olacaktır[57]. Tüm malvarlığı ile sorumluluğu haiz olan Devletin bu durumda mirası ret hakkını kullanmasında menfaati bulunmaktadır[58].

Yasal ve atanmış mirasçıların yanında, TMK m. 616 uyarınca vasiyet alacaklılarının da vasiyet alacağını reddetmeleri hakkı mevcuttur. Her ne kadar vasiyet alacaklıları, yasal mirasçıların ve atanmış mirasçıların aksine miras bırakanın borçlarından sorumlu olmasalar da kanun koyucu bu düzenleme ile vasiyet alacaklılarına vasiyeti ret hakkı tanımaktadır. Vasiyet alacaklıları tek taraflı[59] irade beyanı ile vasiyeti reddedebilirler[60]. Bu hakkın kullanımı mirasın reddinde olduğunun aksine hak düşürücü süreye tabi değildir[61]. Bununla birlikte, vasiyet alacaklısı tek taraflı irade beyanı ile alacağını reddetmek yerine, alacak konusunun kendisine teslimini 10 yıllık süre içerisinde talep etmeyerek buna ilişkin dava hakkının zamanaşımına uğramasına da sebep olabilir (TMK m. 602)[62]. Ayrıca vasiyet alacaklısı, vasiyet borçlusu ile anlaşmak suretiyle de vasiyet borçlusunu bu yükümlülüğünden kurtarabilir[63]. Mirasın yasal ve atanmış mirasçılar tarafından reddine ilişkin beyanın sözlü veya yazılı olarak sulh mahkemesine yapılmasına (TMK m. 609) ilişkin şart, vasiyetin reddinde

---

57 **Berki, Ş.** (1963) "Türk Medeni Kanununda Devletin Mirasçılığı" AÜHFD, C: 20, S: 1, s.115-150, s. 133 bkz. **Çabri**, s.522, para.778; **Aybay**, s.27, dn.8.

58 **Çabri**, s.521, para.777; **Aybay**, s.27, dn.9.

59 **Tuor/Picenoni**, Art. 577 ZGB, N. 5; **Escher** (1960) Art. 577 ZGB, N.3-4; **İnan /Ertaş /Albaş**, s.523; **Hoşlan, O.** (1974) "Mirasın Reddi", C: 65, S: 7, s.554-585, s.584; **Serozan/Engin**, s.503, para.31; **Çabri,** s.488, para.717; **İmre/Erman**, s.379.

60 İrade beyanının geçmişe etkili olduğu yönünde bkz. **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.269; **Dural/Öz,** s.153, para. 711; **Çabri,** s.497, para.730. Vasiyetin reddinin tutanakla tespit edilmeyeceği hakkında bkz. **Öztan**, s.388.

61 **Gürsoy, K. T.** (1955) Türk Medeni Kanunu Hükümlerine göre Mal Vasiyeti, Ankara, s.109,111; **Rossel/Mentha**, s.175 ve **Piotet, P.** (1975) Droit successoral, in Traité de droit privé suisse, Tome: IV, Fribourg, s. 123 ve Curti/Forrer, Art. 577 ZGB, N.1 bkz. **Helvacı**, s.205; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.269; **Tuor/Picenoni**, Art. 577 ZGB, N. 5. Kanunda süreye ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. **Çabri**, s.477, para.702; **Gürsoy**, s.109,111.

62 **Tuor/Picenoni**, Art. 577 ZGB, N.3; **Escher** (1960), Art. 577 ZGB, N.2; **İnan /Ertaş /Albaş**, s.523; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.269.

63 **İmre/Erman**, s.379; **Serozan/Engin**, s.509, para.51.

düzenlenmemiştir. Vasiyet alacaklısının miras bırakanın borçlarından sorumlu tutulmaması sebebiyle miras bırakanın alacaklıları[64] yönünden bir etkiye sahip olmaması, vasiyetin reddi işleminin sıkı koşullara bağlanmamış olmasına bir sebep olarak sunulabilir[65]. Dolayısıyla, ret beyanının hüküm doğurması için bu beyanın sulh mahkemesine varmasına lüzum bulunmamaktadır[66]. Ret beyanının vasiyet borçlusuna yapılması yeterlidir[67]. Mirasın reddinden farklı olarak, vasiyet alacaklısının vasiyet alacağını reddinin şarta ve kayda

---

64 Bununla birlikte pek tabi vasiyet alacaklısının alacaklılarının vasiyetin reddedilmemesinde menfaatleri bulunmaktadır. Fakat, vasiyet alacaklısının alacaklılarının TMK m. 617 uyarınca mirasçıların alacaklıları için öngörüldüğü şekilde bir reddi iptal hakları bulunmamaktadır. Bkz. **Krayenbühl,** s.207 ve **Guinand, J./ Stettler**, **M.** (1999) Droit Civil II Successions (art. 457-640 CC), 4 ème édition, Fribourg, s.208, dn.674 bkz. **Helvacı,** s.210; **Tuor/Picenoni**, Art. 577 ZGB, N.11, Art. 578 ZGB, N.12; **Escher** (1960), Art. 578 ZGB, N.2; **BSK/Schwander**, Art. 578 ZGB, N.2; **Berki, Ş.** (1952) "Türk Hukukunda Mirasta Ret ve İade", Adalet Dergisi, Y: 53, S:4, s.480-497, s.483; **İmre, Z.** (1978) Son Mevzuata, Türk-İsviçre Mahkeme İçtihatlarına ve İlmî Esaslara Göre, 4. Baskı, İstanbul, Fakülteler Matbaası, s.577-578; **Helvacı,** s.210. Bununla beraber, alacaklıların, vasiyetin reddinin borçlunun zarar verme kastı ile yaptığı işlemlerden olduğunu ileri sürmek suretiyle İcra İflas Kanununun 280. maddesine dayanarak reddi iptal etme haklarının bulunduğu ifade edilmektedir. Bkz. **Piotet** (1975), s.124; **Stooss, W.** (1917) La répudation des successions d'après le Code civil suisse, Berne, s.101 ve **Guinand/Stettler**, s.208, dn.674 bkz. **Helvacı**, s.210; **Tuor/Picenoni**, Art. 577 ZGB, N.11; **Escher** (1960), Art. 578 ZGB, N.2; **BSK/Schwander**, Art. 578 ZGB, N.2; **İmre**, s.578. Kılıçoğlu ise TMK m. 617'nin geniş yorumlanarak vasiyet alacaklıları hakkında da uygulanabileceğini ifade etmektedir. Bkz. **Kılıçoğlu,** s.278. İmre/Erman ise TMK m. 617'nin mal vasiyetleri hakkında uygulanmayacağını, vasiyeti reddeden vasiyet alacaklısının alacaklılarının icra ve iflas kanunu uyarınca iptal davası açabileceklerini savunmaktadır. Bkz. **İmre/Erman**, s.380.

65 **Serozan/Engin**, s.503, para. 31. Vasiyet alacaklısının ret hakkının, vasiyet alacaklısının cüzî halef olmasından ötürü teknik bir ret hakkı niteliği taşımadığı ifade edilmektedir. **Curti-Forrer**, Art. 577 ZGB, N. 204 bkz. **Helvacı**, s.204. Niteliğine uygun düştüğü ölçüde, vasiyetin reddinde mirasın kazanılmasına ilişkin kuralların kıyasen uygulanacağı kabul edilmektedir. Bkz. **İnan /Ertaş/Albaş**, s. 523.

66 **Rossel/Mentha**, s.175 ve **Piotet** (1975), s.123, s.568 bkz. **Helvacı**, s.205; **Tuor/Picenoni**, Art. 577 ZGB, N. 9; **Escher** (1960), Art. 577 ZGB, N.3; **BSK/Schwander**, Art. 577 ZGB, N. 3. Çabri, vasiyetin açılması anında vasiyet alacaklısının vasiyet konusunu istemediği durumda bunun niteliğin vasiyetin reddi olduğunu ifade etmektedir. Bkz. **Çabri**, s.488, para.717, dn.1409.

67 **Dural/Öz**, s.153, para.711; **Çabri**, s.729, para.730.

bağlanabileceği, miras bırakanın iradesine aykırılık teşkil etmedikçe kabul edilmektedir[68].

Vasiyet reddedilince, vasiyeti talep etme hakkı ortadan kalkmakta olup vasiyet konusu TMK m. 616 uyarınca vasiyeti yetine getirme borçlularına kalır[69]. Bununla birlikte, miras bırakan, vasiyet alacaklısının vasiyeti reddetmesi ihtimaline karşı yedek mirasçı atamışsa, bu durumda vasiyet konusu, vasiyet yükümlüsü yerine yedek vasiyet alacaklısına kalacaktır (TMK m. 616).

B. EHLİYET

Mirasın iradi reddi, mirasçının miras bırakanın borçlarından sorumluluğunu kaldırmakla birlikte, hak kaybına sebep olmaktadır ve bu yüzden mirası reddeden mirasçının irade beyanına sonuç bağlanabilmesi için onun tam fiil ehliyetine sahip olması gerekir[70]. Bu sebeple, eğer mirasçı tam ehliyetli ise onun mirası reddettiğine ilişkin beyanı hüküm ve sonuç doğuracaktır[71]. Şayet mirasçı sınırlı ehliyetsiz ise sınırlı ehliyetsizin yasal temsilcisi onun adına mirası reddetme yetkisini haizdir[72]. Sınırlı ehliyetsiz, yasal mirasçının iznini almak sureti ile de mirası bizzat reddedebilir[73]. Eğer mirasçı tam ehliyetsizse, tam ehliyetsizin yasal temsilcisi onun adına mirası reddedecektir[74]. Yasal temsilcinin vasi olması durumunda ise mirasın reddi işleminin geçerli olması için TMK m. 463/f. 1/b. 5 uyarınca hem vesayet makamının hem de denetim makamının izni gerekmektedir[75]. Yasal temsilci ile temsil olunan arasında menfaat çatışması bulunduğu takdirde mirasın reddi

---

68 **Gürsoy,** s.113**; Tuor/Picenoni**, Art. 577 ZGB, N.8; **Piotet** (1975), s.123 bkz. **Helvacı**, s.207**; Escher** (1960), Art. 577 ZGB, N.4; **İmre/Erman**, s.380; **Hoşlan,** s.584; **Helvacı**, s.207.

69 **Serozan/Engin**, s.503, para.33; **Helvacı,** s.204; **Öztan**, s.388.

70 **Serozan/Engin**, s.511, para.56; **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Ayiter** (1978)**,** s.182; **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.231; **Öztan,** s.388.

71 **Serozan/Engin**, s.511, para.56; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.603.

72 **Serozan/Engin**, s.511, para.56; **Kılıçoğlu**, s.279; **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Öztan,** s.388.

73 **Serozan/Engin**, s.511, para.56; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.603; **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.231.

74 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.603; **Eren/ Yücer Aktürk,** s.518; **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Öztan,** s.388.

75 Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 2003/5201, K: 2003/6123, T: 28.11.2002 bkz. **Özuğur**, s.321; **Serozan/Engin**, s.511, para.56; **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Kılıçoğlu**, s.279.

işlemi için kayyım atanması gerekir (TMK m. 426)[76]. Eğer mirasçı sınırlı ehliyetli ise burada ikili bir ayrım yapılarak sınırlı ehliyetlinin tek başına mirası reddi işlemi yapıp yapamayacağının incelenmesi gerekmektedir. Sınırlı ehliyetliler ayırt etme gücünü haiz ve ergin olmalarına rağmen, korunmaları amacıyla ehliyetleri sınırlandırılmış kimselerdir[77]. Bir kimseye kısıtlanması için yeterli sebep bulunmamakla birlikte, menfaatinin korunması amacıyla TMK m. 429 uyarınca oy danışmanı atanabilir. Bu durumda, sınırlı ehliyetli TMK m. 429'da sayılan işlemleri tek başına yapamamaktadır. Bu işlemler arasında mirasın reddi sayılmadığı için, kendisine oy danışmanı atanan kişi, mirası tek başına reddedebilir.

Bir kimsenin malvarlığını idare yetkisi kaldırılmış ve o kimseye yasal danışman da atanmış olabilir. Bu danışman, yönetim danışmanı olarak adlandırılır. Benzer şekilde kendisine oy danışmanı atanan kişi bir de yönetim yetkisini kaybetmişse, o kişiye de yönetim danışmanı atanır[78]. Kendisine yönetim danışmanı atanan kişilerin hukuki durumu kısıtlanmış kişilerinkine benzemektedir[79]. Yönetim danışmanı, kendisine danışman atanan kimsenin malvarlığı işlemleri açısından onun yasal temsilcisi konumundadır[80]. Mirasın reddinin kendisine danışman atanan kimsenin malvarlığı ile doğrudan alakalı olması sebebiyle sınırlı ehliyetlinin tek başına mirası reddi hüküm doğurmaz; yönetim danışmanının ve TMK m. 463/ b. 5'in kıyasen uygulanması sonucu vesayet ve denetim makamlarının da izni gereklidir[81]. Eğer yasal danışman ret

---

[76] **Dural/Öz**, s.416, para.1700; **Öztan**, s.388. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/367, K: 2018/5694, T: 17.9.2018; Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2017/5217, K: 2017/7827, T: 30.10.2017.

[77] **Erdoğan, İ. /Keskin, D. A.** (2019) Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi, s. 256-257; **Akipek, J./Akıntürk, T./Ateş, D. (**2019) Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku Birinci Cilt, 15. Baskı, İstanbul, Beta, s. 339-340.

[78] **Akıntürk, T./Ateş, D.** (2016) Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt, 19. Baskı, İstanbul, Beta, s. 503.

[79] **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.603, dn.6; **Helvacı**, s.24.

[80] **Akıntürk /Ateş**, s.503.

[81] **Helvacı**, s.24; **Günal, A. E.** (2016) "Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları", (Yüksek Lisans), Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.27; **Turan Başara** (2012), s. 150. Yönetim

beyanında bulunacaksa, bu beyanın geçerli sonuç doğurması için de aynı şekilde vesayet ve denetim makamlarının izni gerekir[82].

Kendisine kayyım atanan bir kimsenin durumunda da kayyımın mirası reddinin etki doğurabilmesi için vesayet ve denetim makamlarının izni gereklidir[83]. Zira, bu ihtimalde de TMK m. 463/ b. 5 hükmü kıyasen uygulama alanı bulmaktadır[84]. Örneğin, yukarıda da bahsi geçtiği üzere TMK m. 426 uyarınca, yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün menfaatinin çakıştığı durumlarda, vesayet makamı talep üzerine yahut kendiliğinden küçüğe temsil kayyımı atamaktadır. Mirasın reddi konusunda anne-baba ve çocuğun menfaati çatışmakta ise, atanan kayyımın mirası reddedebilmesi için vesayet ve denetim makamlarının izni gerekmektedir[85].

Mirasçının cenin olması halinde mirasın reddi nasıl mümkün olacaktır sorusu sorulabilir. Bu durumda öncelikle tespit edilmesi gereken husus, ceninin için mirası ret hakkının ne zaman başlayacağıdır. Zira, Türk Medeni Kanunu'nda mirasçılardan birinin cenin olması durumunda ret süresinin başlayacağı ana ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır[86]. Buna ilişkin olarak doktrinde bir görüş, ceninin mirası ret hakkının mirasın açılması anı ile başlayacağını savunmaktadır[87]. Ağırlıklı olan görüş ise ceninin bu hakkına ilişkin sürenin doğumu anından itibaren başlayacağını sürmektedir[88]. Bu son

danışmanının onayının alınmasına gerek olmadığı, kendisinin mirası reddedebileceği yönünde bkz. **Öztan,** s.388.

82 **Dechenaux, H./Steinauer, P. H.** (1995) Personnes physiques et tutelle, Troisième édition, Bern, Staemphli, s.418-419, N.1153 bkz. **Helvacı**, s.23; **Albisser, H.** (1968) "Annahme und Ausschlagung einer Erbschaft nach Art. 422 Ziff. 5 ZGB", Zeitschrift für Vormundschaftswesen, 23. Jahr gang, s.44-45, 51-52 bkz. **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.603, dn.6; **Helvacı,** s.23.

83 **Helvacı,** s.26. Yalnızca sulh hakiminin izninin yeterli olduğu yönünde bkz. **İmre,** s.556.

84 **Helvacı,** s.26.

85 **Helvacı,** s.26. Yalnızca sulh hakiminin izninin yeterli olduğu yönünde bkz. **İmre**, s.556.

86 **Turan Başara, G.** (2016) "Miras Hukuku Bakımından Ceninin Hukuki Durumunun Değerlendirilmesi", Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:1, S: 2, s.389-410, s.401.

87 **Tuor/Picenoni**, Art. 544 ZGB, N.1; **Escher** (1960), Art. 544 ZGB, N. 3; **BSK/Schwander**, Art. 544 ZGB, N.3; **Turan Başara** (2016), s.401.

88 **Egger, A.** (1930) Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch I. Band: Einleitung und Personenrecht, Zürich, Schultess & Co., Art. 31 ZGB, N. 11; **Piotet, P.** (1978) Schweizerisches

görüş, mirasçılar arasında cenin bulunmakta ise *mirasın paylaşılmasının ceninin doğumuna kadar erteleneceğini düzenleyen* TMK'nın 643. maddesiyle de uyumludur. Bu durumda mirasın yasal temsilci tarafından reddi ceninin doğumuna kadar söz konusu olamayacaktır[89]. Her ne kadar cenin hak ehliyetini sağ ve tam doğması şartıyla ana rahmine düştüğü andan itibaren kazansa da (TMK m. 28/f. 2), doğana kadarki dönemde mirasçı sıfatını kazanıp kazanmadığı belli değildir[90]. Dolayısıyla, miras bırakanın ölümü ile doğum arasındaki dönemde, ceninin yasal temsilcisinin mirası onun adına reddetmesi de söz konusu olamayacaktır[91].

C. İRADE BEYANI SAKATLANMIŞ OLMAMALIDIR

TMK'nın mirasın reddini düzenleyen hükümleri arasında, irade beyanının sakat olması durumunda ne olacağına ilişkin bir düzenleme mevcut değildir. Bununla beraber, Şener'in de ifade ettiği üzere iradenin bağımsızlığı hukukun vazgeçilmez kuralıdır ve hukuk sakat beyanlara hukuki sonuç bağlamayacak olup iradenin sakat olduğu hallerde ret beyanının iptali mümkün olmalıdır[92]. Dolayısıyla, mirasçının ret beyanının hüküm doğurması için ret beyanının yanılma, aldatma, korkutma sebeplerinden biri ile sakat olmaması gerekmektedir.

Şayet, ret beyanı bu sebeplerden biri ile sakatsa, Türk Borçlar Kanunu'nun genel nitelikli hükümlerinin özel hukukun diğer alanlarında uygulama alanı bulacağını düzenleyen TMK'nın 5. maddesi hükmü göz önüne

Privatrecht Erbrecht Band IV 1. Halbband, Basel-Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG., s.494 bkz. **BSK/Schwander**, Art. 544 ZGB, N.3.

89 **Kurt, L. M.** (2011) "Ceninin Malvarlığı Hakları", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 2, S: 1, s. 177-209, s.187; **Helvacı**, s.14, bkz. dn.29'daki açıklama; **Turan Başara** (2016), s.401.

90 **Kurt**, s.187.

91 **Kurt**, s.187; **Helvacı**, s.14, bkz. dn.29'daki açıklama; **Turan Başara** (2016), s.401.

92 **Şener, E.** (1976) "Mirasçılık Sıfatının Yitirilmesi ve Benzeri Haller", Yargıtay Dergisi, C: 2, S: 4, s.71-97, s.76; **Şener** (1981), s.194.

alınarak[93], TBK m. 30 vd. hükümlerine göre mirasçının mirası reddine ilişkin irade beyanı iptal edilebilir[94].

Mirasçılardan birinin diğerini korkutmak suretiyle mirası ret beyanında bulunmasına sebep olması, mevcut olmayan bir borcun varlığına inanarak mirasın reddedilmesi irade sakatlıklarına örnek olarak gösterilebilir[95]. Benzer şekilde, diğer mirasçıların hileli davranışları sonucunda bir mirasçının terekenin borçlarının daha fazla olduğu kanaatine ulaşması ve mirası reddetmesi durumunda da irade sakatlığı söz konusudur[96]. Bu tür durumlarda, ret beyanının TBK m. 30 vd. hükümlerine göre iptal edilmesi mümkündür[97].

Bu noktada irade beyanın iptaline ilişkin beyanın diğer mirasçılara yapılması iptal sonucunu doğuracak mıdır sorusu sorulabilir. Bu konuda doktrinde iki farklı görüş bulunmaktadır. Bunlardan ilki, ret beyanının iptaline ilişkin beyanın diğer mirasçılara yapılması ile iptal sonucunun doğacağını savunan görüştür[98]. İkinci görüş ise iptal beyanının miras bırakanın son yerleşim yeri sulh mahkemesine yapılması gerektiğini[99], bu beyanın mahkemeye varması ile ret beyanının geçmişe etkili olarak ortadan kalkacağını[100] ve iptal açıklamasında bulunan mirasçının mirasçılık sıfatına kavuşacağını savunmaktadır[101].

---

93 **Helvacı**, s.115.

94 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.607; **Ayiter** (1978), s.182; **Dural/Öz**, s.417, para.1705; **Eren/Yücer Aktürk**, s.519; **Öztan**, s.389. Ayrıca bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin 12.09.1978 tarihli ve 5695/5977 sayılı, 27.11.1959 tarihli ve 6381/5860 sayılı kararları [**Şener, E.** (1996) Miras Hak ve Payları, Ankara, Seçkin Yayınevi, s.370-371].

95 **Serozan/Engin,** s.513, para.61-62.

96 **Helvacı,** s.114.

97 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.607; **Ayiter** (1978), s.182.

98 **Aydın**, s.48.

99 **Öztan,** s.389; **Piotet** (1975), s.570 bkz. **Helvacı**, s.115; **Turan Başara** (2012), s.158-159.

100 **Öztan,** s.389; **Helvacı**, s.115, dn.274'teki açıklama; **Turan Başara** (2012), s.158-159. Yargıtay'ın mirasın reddi davasında görevli mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu yönündeki kararı için bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 2011/1085, K: 2011/15751, T: 13.10.2011.

101 **Helvacı**, s.115, dn.275'teki açıklama; **Aydın**, s.48.

D. SÜRE

Miras bırakan hayattayken mirasın reddi söz konusu olmaz[102]. Mirasın reddi ancak miras bırakan öldükten sonra mümkündür. Şayet bir kimse mirasın kendisine geçmesini istemiyorsa, bunu miras bırakanla yapacağı mirastan feragat sözleşmesiyle gerçekleştirebilir[103].

Mirasın reddi için kanunda hak düşürücü süre olarak[104] üç aylık süre öngörülmüştür (TMK m. 606). TMK m. 606/f. 2'ye göre, yasal mirasçıların mirası ret süresi miras bırakanın ölümünü öğrenme anı ile başlar[105]. Bununla birlikte, yasal mirasçılar mirasçı olduklarını sonradan öğrenmişlerse, bunu ispat etmeleri halinde süre, miras bırakanın ölümünü öğrenme tarihinden itibaren başlar[106].

Vasiyetname ile mirasçı atanan kimseler için ise ret süresinin başlangıcı TMK m. 606 uyarınca, miras bırakanın tasarrufunun kendisine bildirildiği tarihtir.

Miras sözleşmesi ile mirasçı olarak atanan kimseler hakkında mirası ret süresinin ne zaman başlayacağına ilişkin bir düzenleme mevcut değildir[107]. TMK m. 606/f. 2'nin kıyasen uygulanması[108] suretiyle miras sözleşmesi ile mirasçı atanan kişi için üç aylık ret süresinin yasal mirasçılarda olduğu gibi

---

102 **İmre/Erman,** s.355; **İnan/Ertaş/Albaş,** s.506; **Çabri,** s.520, para.774.

103 **İmre/Erman,** s.355; **Serozan/Engin,** s.508, para.47.

104 **Helvacı,** s.73; **Öztan,** s.390. Bu sürenin hak düşürücü süre olduğu ve hâkim tarafından re'sen dikkate alınması gerektiği yönünde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/8132, K: 2018/143, T: 10.01.2018; **Dural/Öz**, s.417, para.1707.

105 **İmre/Erman**, s.363; **Öztan**, s.390; **Eren/Yücer Aktürk**, s.522; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.509.

106 **Öztan,** s.390; **Dural/Öz**, s.418, para.1708; **Eren/Yücer Aktürk**, s.522; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.509. Bu sürenin kişinin miras bırakanın öldüğünü ve kendisinin de mirasçı olduğunu öğrendiği tarihte başlayacağı yönünde bkz. **Dural/Öz**, s. 418, para. 1708. Üç aylık sürenin kişinin mirasçı olduğunu öğrendiği tarihten itibaren başlayacağı yönünde bkz. **Kılıçoğlu**, s. 280. Mirasçıların mirasçı olduklarını üç aylık süre geçtikten sonra öğrendiklerini ileri sürmeleri durumunda mahkemenin buna ilişkin incelemeyi yapmadan karar veremeyeceği yönünde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/8879, K: 2019/2816, T: 27.3.2019, Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/13861, K: 2020/3545, T: 10.6.2020.

107 **İnan/Ertaş/Albaş**, s.509; **Helvacı**, s.82.

108 **Öztan,** s.390; **Dural/Öz**, s.418, para.1709.

miras bırakanın ölümünü öğrendikleri an ile başlayacağı kabul edilmektedir[109]. Bununla birlikte miras sözleşmesi ile üçüncü kişi de mirasçı olarak atanabilir. Eğer miras sözleşmesi ile mirasçı atama söz konusu ise ve atanan sözleşmeye taraf olmayan başka biriyse, bu kişinin mirasçı olduğunu bilmesi söz konusu olmayabileceğinden, üç aylık süre, vasiyetname ile mirasçı atanan kişiler hakkında uygulanan, miras bırakanın tasarrufunun resmen bildirildiği tarihte başlayacağına ilişkin kural uyarınca, mirasçı olduklarının kendilerine bildirildiği tarihten itibaren başlar[110].

TMK m. 590 uyarınca, koruma tedbiri almak üzere[111], mirasçılar miras bırakanın ölümü tarihinden itibaren bir ay içinde tereke defterinin tutulmasını sulh hakiminden talep edebilirler. Bu halde ise, sürenin başlangıcı TMK m. 607 uyarınca, sulh hakiminin yasal ve atanmış mirasçılara yazım işleminin sona erdiğini bildirdiği tarihtir.

Resmi defter tutulması durumunda[112] ise TMK m. 626 ve TMK m. 627 gereğince, defterin incelenmesinden sonra, bir ay içerisinde miras reddedilebilir[113].

Ret süresi kural olarak üç ay olmakla birlikte kanun koyucu, önemli sebeplerin varlığı halinde sulh hakimine ret süresini uzatma yahut yeni bir süre tanıma yetkisi vermektedir (TMK m. 615). Hâkim, mirasçılardan birinin hastalığı, gaipliği, tereke mallarının dağınık olması, mirasçıların miras

---

109 **Escher** (1960), Art. 567 ZGB, N.7; **Tuor/Picenoni**, Art. 567 ZGB, N.7; **Öztan,** s.390; **Oğuzman**, s.348; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.609; **Dural/Öz**, s.418, para.1709; **Helvacı**, s.82; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.509.

110 **Öztan,** s.390; **Dural/Öz**, s.418, para.1709; **İmre/Erman**, s.364; **Helvacı**, s.82. Ayrım gözetmeksizin miras sözleşmesi ile mirasçı atananlar için sürenin miras bırakanın ölümü anında başlayacağı yönünde bkz. **İnan/Ertaş/Albaş**, s.509.

111 **Serozan/Engin**, s.516, para.66-67.

112 Resmi defter tutulması durumu ile koruma önlemi olarak tereke mallarının deftere kaydedilmesi farklı iki duruma ilişkindir. Birincisi, koruma tedbiri niteliğini taşımakta olup, TMK m. 590 uyarınca gerçekleşir. İkincisi ise TMK'nın 619. vd. maddeleri uyarınca tutulan resmi defterdir. Bu halde, mirasçılar mirası ya reddettiklerini ya da kabul ettiklerini beyan ederler. Şayet mirasçılar herhangi bir beyanda bulunmazlarsa, mirasçılar mirası tutulan deftere göre kabul etmiş sayılırlar (TMK m. 627/son). Ayrıca bkz. **İmre/Erman**, s.365; **Dural/Öz**, s.418, para.418.

113 **Öztan,** s.390; **Helvacı**, s.90-91.

kavgasına girmeleri[114], mirasçının terekenin durumu hakkında hiçbir bilgisinin olmaması[115], mirasçının yurt dışında olması[116], mirası kabul beyanının irade sakatlığı sebeplerinden biri ile geçersiz olması[117] gibi haklı sebeplerden[118] biriyle süre tayin etme yetkisini haizdir. Bu gibi haklı sebeplerin varlığı halinde, mirasçı mirası ret hakkını kullanamayabilir ve üç aylık sürenin uzatılması yahut yeni bir süre tayin edilmesi zorunluluk arz edebilir[119]. Kanun koyucu da mirasçının menfaatini korumak üzere hâkimin süreyi uzatmasına veya yeni bir süre tayin etmesine TMK m. 615 düzenlemesi ile imkân tanımaktadır.

Süre açısından önem arz eden bir başka durum ise mirasçının ("M1") ret süresi içerisinde ve mirası reddetmeden ölmesi halidir. Ret süresi içerisinde ölen mirasçının mirası ret hakkı da kendi mirasçılarına ("M2") geçmektedir (TMK m. 608) meğerki mirası reddetmiş veya ret süresi geçtikten sonra ölmüş olsun[120]. Ölen mirasçının ret hakkının da kendi mirasçısına geçmesi halinde, son mirasçının (M2), iki ret hakkı bulunmaktadır[121]. Birincisi kendi miras bırakanının (M1) ret hakkı, ikincisi miras bırakanının (M1) ölmesi sebebiyle sahip olduğu ret hakkıdır. Birincisi için süre, TMK m. 608/f. 2 uyarınca, kendi miras bırakanına mirasın geçtiğini öğrendiği tarihten itibaren başlar. Bununla birlikte, birinci ret hakkının kullanılabilmesi için öğrenme ile başlayan bu süre, ikinci ret hakkının kullanılabilmesi için mirasçının (M2) sahip olduğu süre dolmadıkça sona ermez. İkinci ret hakkı için süre kural olarak TMK m. 606'ya tabidir.

Bir diğer ihtimal ise daha önce mirasçı olmayıp da mirasın reddedilmesi sebebiyle kendilerine mirasın geçtiği kimselerin durumudur. Bu durumda ise

---

114 **Serozan/Engin,** s.516, para.67.

115 **İmre/Erman**, s.364.

116 **Eren/Yücer Aktürk**, s.523; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.510; **Kılıçoğlu**, s.280.

117 **Serozan/Engin**, s.516, para.67.

118 **Serozan/Engin**, s.516, para. 67; **Öztan,** s.390-391.

119 **İmre/Erman**, s.364; **Dural/Öz**, s.418-419, para.1711. Mirasçının tereke işlerine karışma sebebiyle mirası ret hakkını yitirmesi halinde yeni bir ret süresi belirlenmesinin veya ret süresinin uzatılmasının mümkün olmayacağı yönünde bkz. 4A_394/2014, N. 2.1.

120 **İmre/Erman,** s.365, ayrıca bkz. dn.28'deki açıklama.

121 **Öztan,** s.391.

mirası reddeden önceki mirasçıların mirası reddini öğrendikleri tarihten itibaren olmak üzere üç aylık sürenin başlayacağı kabul edilmektedir[122].

Ret süresi içerisinde miras reddedilmemişse, mirasın iktisabı nihai hale gelir[123].

E. MİRASIN REDDİ BEYANININ KAYDA VE ŞARTA BAĞLANMAMASI

Mirasın reddi TMK m. 609/f. 2 uyarınca kayıtsız ve şartsız olmalıdır. Madde hükmündeki kayıt, haklarını saklı tutma manasına gelir[124]. Ret beyanı açık, tereddüt doğurmayacak şekilde gerçekleşmelidir[125]. Buna ek olarak, ret, şarta bağlanamaz[126]. Şarta bağlanan ret beyanı ise hüküm doğurmaz[127]. Hüküm doğurmayan ret beyanının ne şekilde sonuç doğuracağına ilişkin iki görüş bulunmaktadır. Birinci görüş, ret beyanının geçersizliğinin mirasın iktisap edilmesi sonucunu doğurduğunu[128], ikinci görüş ise mirasçının tekrar ve usulüne uygun şekilde mirası reddedebileceğini ifade etmektedir[129].

---

122 **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.233; **Eren/Yücer Aktürk**, s.524; **Dural/ Öz**, s.420, para.1717; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.511.

123 **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.233; **Öztan**, s.21.

124 **İmre/Erman**, s.366.

125 **İmre/Erman**, s.366.

126 **Escher** (1960), Art. 570 ZGB, N.10-15; **Tuor/Picenoni**, Art. 570 ZGB, N.7-14; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.605; **Göksu, T.** (2016) Art. 570 ZGB, CHK- Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Erbrecht Art. 457-640 ZGB, 3. Aufl., Schultess, N.3; **Müller, F./ Lieb-Lindenmeyer, S.** (2016) ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch Reihe OFK, Kren Kostkiewicz, J./ Wolf, S./Amstutz, M. / Fankhauser, R. (Hrsg.), 3. Aufl. Orell Füssli Verlag AG, Art. 570 ZGB, N.3; **BSK/Schwander**, Art. 570 ZGB, Rn.9; **Oğuzman**, s.113; **Dural/Öz,** s.416, para.1701**; Helvacı,** s.56 vd.**; İnan/Ertaş/Albaş**, s.508**; Çabri**, s.591, para.877; **Eren/Yücer Aktürk**, s.519.

127 **Şener** (1981), s.195; **İmre/Erman**, s.366; **Escher** (1960), Art. 570 ZGB, s.634-637; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.605; **Oğuzman**, s.113; **Helvacı**, s.57; **Dural/Öz**, s.416, para.1701; **Çabri**, s.592, para.877; **Eren/Yücer Aktürk**, s.519.

128 **Rossel/Mentha**, s.167 bkz. **İmre/Erman**, s.366; **Tuor/Picenoni**, Art. 570 ZGB, N.13; **Escher** (1960), Art. 570 ZGB, N.14; **İmre/Erman**, s.366.

129 **Curti-Forrer**, Art. 570 ZGB, N. 6 bkz. **İmre/Erman,** s.366.

Mirasçının, mirasının kesirli bir bölümünü reddedebileceği de kabul edilmektedir[130]. Fakat, mirasçının terekeye ait belirli malları reddedip diğerlerini kabul edeceğine dair ret beyanı kayıtlı ret olması gerekçesiyle hüküm doğurmaz[131]. Bununla beraber, TMK m. 614, reddin kayıtsız şartsız olması kuralına istisna teşkil etmektedir[132]. Söz konusu madde uyarınca, mirasçılar, tasfiyeden önce, mirası reddederlerken, kendilerinden sonra gelen mirasçıların mirası kabul edip etmedikleri hususunun onlardan sorulmasını talep edebilirler[133]. Bu şekilde, miras reddedildikten sonra mirasın tasfiyesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Eğer sonraki mirasçılar da sulh hakiminin bildiriminden bir ay içerisinde mirası reddederlerse tereke tasfiye olunur ve arta kalan değer, varsa önce gelen mirasçılar arasında paylaştırılır (TMK m. 614/f. 2-3).

F. RET BEYANININ SULH MAHKEMESİNE YAPILMASI

Ret beyanı, tek taraflı varması gerekli bir hukuki işlemdir[134]. Bu beyanın TMK'nın 609. maddesine göre, yazılı veya sözlü olarak sulh mahkemesine yapılması gerekir. Sulh mahkemesi, bunun üzerine tuttuğu mirasın reddedildiğine ilişkin tutanağı, özel bir kütüğe tescil eder (TMK m. 609/f. 3-4). Bunun sebebi alacaklılar gibi ilgili üçüncü kişilerin mirasın reddi konusunda bilgi sahibi olabilmelerinin sağlanmasıdır[135].

---

130 **Escher** (1960), Art. 570 ZGB, N. 12; **Tuor/Picenoni,** Art. 570 ZGB, N.11; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.605; **Oğuzman**, s.346; **Helvacı**, s.67; **Dural/Öz,** s.416, para.1702; **Öztan**, s.389; **Eren/Yücer Aktürk**, s.519.

131 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.605; **Dural/Öz**, s.416, para.1702; **Eren/Yücer Aktürk**, s.519.

132 **Dural /Öz**, s.422; **Çabri**, s.645; **Başara**, s.10.

133 **İşgüzar, H./Demir, M./Yılmaz, S.** (2019) Miras Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınları, s. 156. En yakın mirasçıların alt mirasçılar lehine retleri durumunda bu ret alt derecedeki tüm mirasçılar lehine yapılmalıdır. Bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 14364, K: 2100, T: 24.02.1998 bkz. **Özuğur**, s.321-322.

134 **Tuor/Picenoni**, Art. 566 ZGB, N.3; **İmre/Erman,** s.365; **Helvacı**, s. 11; **İnan/Ertaş/Erbaş**, s.507.

135 **Ayiter** (1978), s.182; **İmre/Erman**, s.367. İlgisi olan ve uygun bir sebep gösteren herkese ilgili kütüğün incelenmesi hakkının tanınmasının gerektiği yönünde bkz. **Ayiter** (1978), s.182; **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.232.

Sulh mahkemesine yapılan beyanın yenilik doğuran hakkın kullanılması niteliğinde olması sebebiyle mahkemeye yapılan beyan hüküm doğurur ve bu ret beyanı geri alınamaz[136]. Bununla birlikte, doktrinde mirasçının diğer mirasçıların onayı ile ret beyanından dönebileceği kabul edilmektedir[137].

Ayrıca İcra İflas Kanununun 183. maddesi uyarınca, reddedilmiş mirasın tasfiye edilmesi sırasında mirasçılardan birinin mirası kabul ettiğini beyan etmesi halinde ve miras bırakanın borçlarının ödenebilmesi için teminat göstermesi durumunda tasfiyenin durması söz konusu olabilecektir.

Ret beyanının yanılma, aldatma, korkutma sebeplerinden biri ile sakat olması halinde, ret beyanının iptali de TBK m. 30 vd. hükümlerine söz konusu olabilmektedir[138].

Mirasın reddi hakkına sahip olmak, *ehliyet*, *irade beyanının sakatlanmamış olması*, *mirasın reddinin kanunda öngörülen sürelere uygun olarak yapılması*, *ret beyanının kayda veya şarta bağlanmamış olması*, *ret hakkının yazılı veya sözlü olarak miras bırakanın son yerleşim yeri sulh mahkemesine yapılması* şartlarına ek olarak, mirasçılardan birinin evli olması halinde, eşler arasında geçerli mal rejiminin mal ortaklığı rejimi olması durumunda TMK m. 265 uyarınca, mirasın kabulü veya reddi diğer eşin onayına bağlı tutulmaktadır. Eşlerden birinin mirası reddetmediği durumda miras, ortaklık mallarına girecek ise veya mirasçı eş, borca batık bir terekenin varlığına rağmen mirası kabul edecekse, mirasın reddi veya mirasın kabulü için

---

136 Bkz. **Şener** (1981), s.1222'de anılan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin 10.06.1973 tarihli ve 3569/3616 sayılı kararı; **Dural/Öz**, s.417, para.1704.

137 **İmre/Erman**, s.367; **Serozan/Engin**, s.512, para.60. Aynı yönde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2021/1915, K: 2021/3611, T: 31.05.2021. Tüm ilgililerin rızası olmadıkça ret beyanından rücu edilemeyeceği yönünde bkz. **Gönensay**, s.245. Kocayusufpaşaoğlu, reddeden mirasçıların alacaklılarının da rızasının alınmasının gerekli olduğunu, mirasın kabulünün tereke alacaklılarının mirasçının malvarlığına el atması sonucunu doğurabileceği gerekçesiyle savunmaktadır. Bkz. **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.606.

138 Ret beyanının iptal edilmesi ile bu beyanın geri alınması farklı kavramlardır. İradesi sakatlanarak ret beyanında bulunan mirasçı bu işlemi tek taraflı irade beyanıyla kesin hükümsüz hale getirmektedir. Geri almada ise iradenin sakatlanması söz konusu değildir. Geçerli bir ret beyanının sonradan geri alınması söz konusudur. Bkz. **Escher** (1960), Art. 570 ZGB, N.7; **Tuor/Picenoni**, Art. 570 ZGB, N.6; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.607.

diğer eşin rızası gerekmektedir. Bu rızanın eksik olması halinde tasarruf ehliyetinin eksikliği sebebiyle ret veya kabul beyanının hüküm doğurmayacağı kabul edilmektedir[139]. Bununla beraber diğer eş haklı bir sebep bulunmaksızın mirasın reddine veya kabulüne rıza göstermiyorsa bu durumda eşin sulh mahkemesine rıza için başvurmasının önünde bir engel bulunmamaktadır (TMK m. 265/ f. 2)[140].

---

[139] **Tuor/Picenoni**, Art. 566 ZGB, N.6; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.507. Helvacı TMK m. 265'in yalnızca genel mal ortaklığı rejiminde ve diğer mal ortaklıklarında (eğer eşler mirasın mal rejimi sözleşmesi ile ortaklık mallarına dahil olacağına karar vermişlerse) uygulama alanı bulacağını ifade etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Helvacı**, s.40-43.

[140] Bu maddenin koruma amacı incelendiğinde iki menfaatin karşı karşıya geldiği tespit edilmektedir. Bir yanda mirasçının atasına saygı ve bağlılık hisleri ("*das Pietätsgefühl des erbenden Ehegatten")* bulunurken, diğer yandan ise mal rejiminin korunmasındaki menfaat bulunmaktadır. Mirasın reddi veya kabulü, malvarlığının muhtevasında önemli derecede etkiye yol açabilmektedir. Bkz. **Hausheer, H./ Reusser, R./ Geiser, T.** (1996) Art. 230 ZGB, Berner Kommentar Band/Nr. II/1/3/2 Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Familienrecht, Das Eherecht, Das Güterrecht der Ehegatten Die Gütergemeinschaft, Art. 221-246; Die Gütertrennung, Art. 247-251 ZGB, Hausheer, Heinz (Hrsg.), Stämpfli Verlag AG, N.5. Bu etki sebebiyle kanun koyucu mirasın reddini veya borca batık terekenin kabulünü diğer eşin rızasına bağlamaktadır. Ayrıca bkz. **Jungo, A.** (2016) Art. 230 ZGB, Breitschmid, Peter/ Jungo, Alexandra (Hrsg.), CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Personen- und Familienrecht – Partnerschaftsgesetz Art. 1-456 ZGB – PartG, 3. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG, N.1-6; **Genna, G. Sandro** (2021) Art. 230 ZGB, Kren Kostkiewicz, Jolanta / Wolf, Stephan/ Amstutz, Marc/ Fankhauser, Roland (Hrsg.) OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch) Schweizerisches Zivilgesetzbuch ZGB Kommentar, 4. aktualisierte Auflage, Orell Füssli Verlag AG, N.1-5. Her ne kadar kanun koyucu mal rejiminin korunması yönünde tercih kullanmış ve bununla beraber eşin rızasının haklı bir sebebe dayanmaksızın alınamaması durumunda mahkemeye başvurma yolunu açık tutmuşsa da mirasın kabulünün ortaklık mallarının pasifinin artması tehlikesini doğurması gerekçesiyle diğer eşin rızasına tabi tutulması yerindedir. Bununla beraber, mirasın reddi için bu tür bir rızanın varlığı aranmaması gerektiği, mirasın, o kişinin aile bağlarıyla doğrudan ilişkili olması dolayısıyla söylenebilir. Miras bırakanla bağının ortadan kalkmasını isteyen yahut hiçbir zaman mevcut olmayan bir bağın miras yoluyla kurulmasını arzu etmeyen bir mirasçının bu yüzden hangi mal rejimine tabi olursa olsun, eşinin rızasına tabi olmaksızın mirası reddetme hakkını haiz olması gerektiği savunulabilir. Benzer şekilde, miras bırakanla veya diğer mirasçılarla olan kötü ilişkiler sebebiyle de mirası reddetmek isteyen mirasçının eşinin rızasını almadığı takdirde sulh hakimine başvurmak gibi ek hukuki işlemler yapılmasına zorlanması kayda veya şarta dahi bağlanamayan mirasın iradi reddi kurumu ile bağdaşmayacağı gerekçesiyle de eleştirilebilir. [İsviçre doktrininde, mirasın reddi veya borca

V. MİRASI RET HAKKININ DÜŞMESİ

A. AÇIK KABUL BEYANI İLE MİRASI RET HAKKININ DÜŞMESİ

Mirasçının üç aylık hak düşürücü süre içerisinde mirası reddetmediği durumda, bu sürenin geçmesi halinde mirasçının mirası ret hakkı düşmektedir. Mirası ret süresi içerisinde ret beyanında bulunmayan *geçici* mirasçı bu süre geçtikten sonra (yeni bir süre verilmesini yahut süre uzatılmasını gerektiren bir sebep bulunmadıkça) miras üzerinde kayıtsız şartsız hak sahibi olur (TMK m. 610/f. 1).

TMK'nın 610. maddesinde mirasçının açık kabul beyanının mirası ret hakkını düşüreceği ifade edilmese[141] de mirasçının üç aylık sürenin geçmesini beklemeksizin mirası kabul ettiğini beyan etmesi durumunda da ret hakkını yitireceği kabul edilmektedir[142]. Burada açık kabul beyanı ile kastedilen esasen, mirasçının mirası reddetmeyeceğini dolaylı olarak ifade etmesidir[143]. Bu tür bir beyan, kişinin miras bırakanın ölümüyle birlikte doğrudan mirasçı olması sebebiyle, mirasçı sıfatını kazanmaya yönelik bir beyan değil, yalnızca mirasçının mirasın reddi hakkını kullanmayacağına ilişkin bir beyan niteliği taşımaktadır[144].

Reddin hüküm doğurması için sulh mahkemesine bir beyanda bulunulması öngörülmüştür (TMK m. 609). Bununla birlikte mirası kabul beyanının sulh mahkemesine yapılmasının gerekip gerekmediği sorusu sorulabilir. Antalya ve Sağlam işlem güvenliğinin sağlanabilmesi açısından

batık mirasın kabulü malvarlığının olağan yönetimi kapsamı dışında olduğu ("*eine ausserordentliche Verwaltungsmassnahme")* bu yüzden diğer eşin rızasının gerektiği, bu maddenin bir *lex specialis* teşkil ettiği ifade edilmektedir. Bkz. **Genna**, Art. 230 ZGB, N.1; **Jungo**, Art. 230 ZGB, N.3.

141 Ayrıca bkz. **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.234.

142 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.608; **Antalya/Sağlam**, s.436; **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.234; **BSK ZGB II/ Schwander**, Art. 571 ZGB, Rn.3. Ret süresince miras bırakanın mirası reddinden feragat edebileceği yönünde bkz. **Helvacı**, s.124-126. Mirasın kabul edilmesinin mirası reddinden feragat anlamına geldiği yönünde bkz. **Antalya/Sağlam**, s.436. Ayrıca bkz. **Antalya/Sağlam**, s.436; **Oğuzman**, s.291; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.593; **İnan/Ertaş/Erbaş**, s.513; **Helvacı**, s.124.

143 **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.234.

144 **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.234.

mirasın kabulüne ilişkin beyanının sulh mahkemesine yapılabileceğini ileri sürmektedirler[145].

B. ÖRTÜLÜ KABULLE MİRASI RET HAKKININ DÜŞMESİ

Mirasçı, açıkça mirası reddetmemiş bununla beraber üç aylık ret süresi içinde terekeye ilişkin bazı işlemler yapmış olabilir. Kanun koyucu ret süresi sona ermeden geçici mirasçının yaptığı terekeye ilişkin bazı işlemlerinin, mirası kabul niteliği taşımadığını; bazılarının ise mirasın örtülü kabulü anlamına geleceğini TMK'nın 610. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlemektedir. Bu maddeye göre, terekeye ilişkin bazı tip işlemlerin mirası kabul anlamına gelmeyeceği düzenlenmektedir. Bu işlemler: Terekenin olağan idaresine ilişkin işlemler, miras bırakanın işlerinin yürütülmesine ilişkin işlemler ve zamanaşımı veya hak düşürücü sürenin dolmasını engellemek üzere dava açılması, cebri icra yapılması[146] işlemleri şeklinde sayılmaktadır.

Terekenin olağan yönetimi dışındaki işlemler, tereke mallarını gizleme, tereke mallarını kendine mal etme işlemleri ise mirasın örtülü kabulü sayılacak nitelikte işlemler olarak aynı maddede düzenlenmektedir. Bu durumlarda, TMK m. 610 uyarınca, mirasçının mirası örtülü olarak kabul ettiği ve mirası ret hakkının düştüğü söylenebilir.

Her ne kadar madde metninde hangi işlemlerin tereke işlerine gereğinden fazla karışma[147] niteliğinde sayılacağı belirtilmişse de buna ilişkin olarak hangi işlemlerin terekenin olağan idaresi kapsamına gireceğine dair bir

---

145 **Antalya/Sağlam**, s.436.

146 Mirasçıların icra takibine itirazda bulunmalarının terekeye sahip çıkma anlamına gelmediği yönünde bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 1977/2-569, K: 724, T: 30.09.1997 bkz. **Özuğur**, s.323.

147 Mirasçının resmi defter tutulduğu dönemde tereke işlerini yürütmek üzere resmi makamdan yetki alıp, Art. 571 ZGB anlamında tereke işlerine gereğinden fazla karışma niteliği taşıyan işlemleri yapmasına rağmen, bu işlemleri yetkisi kapsamında ve tereke temsilcisi sıfatıyla yapmış olması sebebiyle mirası ret hakkını kaybetmeyeceği, yalnızca yetkisini aştığı çerçevede vekil sıfatı ile sorumlu olacağı yönünde bkz. BGE 54 II 416, s.419. Ayrıca bkz. **BSK/ Schwander**, Art. 571 ZGB, Rn.5a.

kritere yer verilmemiş, mirasçının bu işlemleri yerine getirirken iradesinin ne yönde olacağının tespitinin gerekip gerekmediği hususu da belirlenmemiştir.

Kanunun terekenin olağan idaresi şeklindeki ifadesi genel bir ifadedir[148]. Dolayısıyla, bu işlemlerin kapsamını tespit etmek mahkemelere ve doktrine düşmektedir[149]. Doktrinde ve yargı kararlarında, terekeye ait işlerin devam ettirilmesi (örneğin, kira sözleşmesinin, miras bırakana ait işletmedeki işçilere ilişkin sözleşmelerin; yenilenmesine, feshine yönelik işlemler), tereke mallarının korunması ve zarara uğramasının önlenmesi, ceza ödememek için vergi borçlarının karşılanması şeklindeki işlemler olağan işlemlere örnek olarak gösterilmektedir[150]. Şayet tereke konularına ilişkin tasarruf işlemlerinin olağan işlemlerden sayılıp sayılmadığı tespit edilememekte ise, bu durumda hukuki işlemin kapsamına, içeriğine, işlemi yapan mirasçının izlediği amaca bakılması gerektiği de ileri sürülmektedir[151].

Miras sebebiyle istihkak davası, paylaşım davası, miras payının devri, alacakların tahsili, taşınmazı kendi adına tescil gibi işlemlerin terekenin olağan

---

148 **İmre/Erman**, s.360.

149 **İmre/Erman**, s.360.Ayrıca bkz. **Şener** (1981), s.203.

150 **Şener** (1981), s.203; **İmre/Erman**, s.360-361. Mirasçıların, veraset ve intikal vergisi beyannamesini vermiş olmalarının mirası kabul anlamına gelmeyeceği yönünde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/15723, K: 2020/5995, T: 8.10.2020. Mirasçılık belgesi alınmasının mirası kabul etmek anlamına gelmeyeceği yönünde bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 1027, K: 2465, T: 27.03.1979 bkz. **Özuğur**, s.326; Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/7486, K: 2019/1820, T: 28.2.2019. **Ayiter/ Kılıçoğlu**, s.234. Mirasçılık belgesi almanın terekenin olağan yönetimi kapsamına girdiği dolayısıyla mirasın kabulü sayılmayacağı hakkında bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/6476, K: 2019/1014, T: 7.2.2019. Tereke borcunun rızaen ödenmesinin terekeye sahip çıkmak anlamına geldiği yönünde bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 1265, K: 303, T: 17.01.1994 bkz. **Özuğur**, s.325. Miras bırakanın borçlarının rızaen ödenmesinin tereke işlerine karışma sayılmasının eleştirisi hakkında bkz. **Ürem, M.** (2019)" Mirası Ret Hakkının Düşmesine Sebep Olan Haller", BUHFD, C:14, S: 175-176, s.779-815, s.801-802.

151 **İmre/Erman**, s.361. Ayrıca bkz. **Başara**, s.38. Terekeye ait büfeyi işletip sonrasında satan mirasçıların mirası ret hakkından yoksun olduğu yönünde bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 2004/5254, K: 2004/5989, T: 03.06.2003 bkz. **Özuğur,** s.320.

işleri aşan işlemler olduğu, bu yüzden de ret hakkının düşmesine sebep olduğu kabul edilmektedir[152].

Her ne kadar yukarıda belirtilen işlemler, olağan işlemler ve bunu aşan işlemler açısından bir fikir vermekte ise de her zaman bu soruların cevabını bulmak kolayca mümkün olmayabilecektir. Dolayısıyla, önüne gelen somut olayda hâkimin buna yönelik inceleme ve değerlendirmeleri, bir fiilin mirasın örtülü kabulü anlamına gelip gelmeyeceğinin belirlenmesi açısından önem arz edecektir[153].

Mirasçının iradesine ilişkin olarak ise üç farklı yaklaşım söz konusudur. *Birinci yaklaşım* objektif kriteri esas alarak miras bırakanın iradesinin ne yönde olduğunun tespiti gerekmeksizin, yani geçici mirasçının mirası kazanma iradesinin varlığının olup olmadığını belirlemeksizin tereke işlemlerine gereğinden fazla karışmayı mirasın kabulü saymaktadır[154]. Yalnız, bu işlemin tereke işlerine gereğinden fazla karışma olarak nitelendirilebilmesi için, kişinin işlem konusu malın terekeye ait olduğunu bilmesinin gerektiği kabul edilmektedir[155].

İkinci yaklaşıma göre ise, geçici mirasçının sübjektif iradesi dikkate alınmalıdır[156]. Buna göre, mirasçı işlemleri gerçekleştirirken mirası kabul iradesi bulunmaksızın tereke işlerini yerine getirmekte ise o zaman bu kişinin ret hakkı düşmemektedir[157].

---

[152] **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.617; **Oğuzman**, s.350; **Dural/Öz**, s.422, para.1721; **Öztan,** s.393. Örneğin bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2020/4112, K: 2021/1333, T: 1.3.2021.

[153] **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.616.

[154] BGE 54 II 416, s.416; BGE 70 II 199, s.205; **Dural /Öz**, s.417. TMK m. 6010/f. 2 düzenlemesinin objektif kriteri kabul ettiği yönünde bkz. **Öztan**, s.393.

[155] BGE 70 II 199, s.206; **Dural /Öz**, s.417.

[156] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 1-261-140, K: 20, T: 8.2.1950 bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2020/4209, K:2021/1369 T: 1.3.2021 ve **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.615-616 ve dn.55. Bir işlemin olağan işlem olup olmadığının tespiti için işlemi yapan mirasçının amacına bakılması gerektiği yönünde bkz. **Şener** (1981), s.1227'de anılan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, 08.02.1950 tarihli ve 140/20 sayılı kararı. Hem işlemin mahiyetine hem de mirasçının iradesine bakılması gerektiği yönünde bkz. **İmre/Erman**, s.360.

[157] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 1-261-140, K: 20, T: 8.2.1950 bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2020/4209, K: 2021/1369, T: 1.3.2021 ve **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.616, dn.55.

Üçüncü yaklaşım ise güven prensibine üstünlük tanıyarak, mirasçının sübjektif iradesini dikkate almaksızın üçüncü kişinin, mirasçının davranışına dürüstlük kuralı uyarınca (TMK m. 2) verdiği anlamı esas almaktadır[158]. Buna göre, mirasçının davranışına dürüstlük kuralınca verilen anlam onun mirası örtülü olarak kabulüne işaret etmekteyse, onun ret hakkı düşmektedir.

Mirasın örtülü kabulü anlamına gelen ve mirasçının ret hakkından yoksun olmasına sebep olan bir diğer davranışı ise tereke mallarını gizlemek ve/veya tereke mallarını kendine mal etmektir[159]. Mirasçının davranışının örtülü kabul anlamına gelmesi için mirasçının hukuka aykırı olarak tereke konusunu kendisine mal etmesi veya gizlemesi gerekmektedir[160]. İmre/Erman, mirasçının böyle bir davranışta bulunmasının miras hukuku alanında haksız fiil teşkil ettiğini ileri sürmektedir[161]. Bu sebeple, mirasçı tam ehliyetsiz olmadığı sürece, bu tür bir fiilin sonuçlarından sorumlu tutulacaktır[162]. Sorumluluğun doğması için ise mirasçının kendisine mal ettiği veya gizlediği malın tereke konusu olduğunu bilmesi ve kasten hareket etmesi şartlarının sağlanması gerektiği savunulmaktadır[163]. Böyle bir davranışa, miras bırakana ait mücevheratın kasten diğer mirasçılardan gizlenmesi örnek olarak gösterilebilir[164].

158 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.616; **Oğuzman**, s.350.

159 Örn. bkz. Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 21.05.1973 tarihli ve 3517/ 3393 sayılı, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 19.04.1972 tarihli 777/253 sayılı kararı [**Şener** (1996), s.379-380]. Mirasçıların kendi malvarlıklarından cüzî bir borcu ödemelerinin mirasın örtülü kabulü sayılmayacağı yönünde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2016/15723, K: 2020/5995, T: 8.10.2020.

160 **İmre/Erman**, s.361.

161 **İmre/Erman**, s.362. Ayrıca bkz. **İmre/Erman**, s.362, dn.22'de anılan Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 21.11.1964 tarihli ve 6051/5466 sayılı kararı.

162 **İmre/Erman,** s.362.

163 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.615; **Oğuzman**, s.351; **Dural /Öz**, s.418.

164 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.614.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenen dul ve yetim aylığı[165], emeklilik aylığı ve ikramiyesi[166] almak ise mirasın kabulü anlamına gelmemektedir. Zira, bunlar terekeye ait değerlerden olmayıp mirasçının şahsında doğan haklardır[167]. Dolayısıyla, örneğin mirasçının dul ve yetim aylığı talep etmesi halinde, bu talep onun mirası ret hakkını ortadan kaldırmayacaktır[168]. Bunlar gibi Türk Borçlar Kanunu kapsamında mirasçıya ödenen destekten yoksun kalma tazminatı (TBK m. 53) ve manevi tazminata (TBK m. 56) ilişkin olarak mirasçıların talepte bulunması da mirasın kabulü sonucunu doğuran işlemlerden sayılmamaktadır[169].

---

165 Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 8965, K: 8919, T: 22.11. 1983; **Helvacı**, s. 139; **Şener** (1996), s.383; **Kılıçoğlu**, s.296; **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.234, dn.10; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.515; **Serozan/Engin**, s.517, para.68; **Turan Başara** (2012), s.162; **Günal**, s.55; **Antalya/Sağlam**, s.439.

166 **Serozan/Engin**, s.517, para.68; **Helvacı**, s.139; **Turan Başara** (2012), s.162; **Akkanat Öztürk, E. B.** (2020) "Mirası Reddetmenin Sonuçları", Kendigelen, Abuzer/Oktay-Özdemir, Saibe (Editörler), Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun Anısına Armağan, 1.Baskı, İstanbul, 12 Levha, s.45; **Günal,** s.55; "…görevi sırasında ölen memurun ikramiyesi emekli maaşına hak kazanan kişilere ait olduğundan ikramiye terekeye dahil değildir. Ancak emekliliğini isteyip de henüz ikramiyesini almadan ölmüş olanın ikramiyesi ise mirasçılarına verilir" bkz. **Şener** (1996), s.382'de anılan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin, 20.02.1997 tarihli ve 295/414 sayılı kararı. Miras bırakanın ölümüyle geride eş yahut yetim aylığı ödenecek yetim bırakmaması ve yaşamında emeklilik ikramiyesi talep etmemesi halinde, emeklilik ikramiyesinin tereke unsuru sayılacağı hakkında bkz. **Akkanat Öztürk,** s.46.

167 **Turan Başara** (2012), s.162; **Günal,** s.55. "Borçluların murislerinden kendilerine bağlanan maaşı sahiplenmeleri TMK'nun 605. maddesi uyarınca murisin mirasını reddetmelerine engel teşkil etmez. Zira, murisin herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan almakta olduğu maaşı terekesine dahil değildir." bkz. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, E: 2005/23073, K: 2005/26042, T: 26.12.2005. Ordu yardımlaşma kurumunun verdiği yardım parasının terekeye dahil olmadığı, bunun kabulünün terekeye sahip çıkmak anlamına gelmediği hakkında bkz. **Şener** (1996), s.382'de anılan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin 28.12.1973 tarihli ve 7950/7537 sayılı kararı.

168 **Helvacı**, s.139-140; **Şener** (1996), s.202; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.515. Mirasın reddi, dul ve yetim aylığı talep edilmesine engel olmaz. Bkz. **Kılıçoğlu**, s. 297; **Turan Başara** (2012), s.162; **Akkanat Öztürk,** s.42-43.

169 **Helvacı**, s. 139-140; **Günal**, s.55; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E: 2007/222, K: 2007/222, T: 18.4.2007. Destekten yoksun kalma tazminatının miras yoluyla kazanılan, mirasçılık sıfatına bağlı bir hak olmadığı yönünde bkz. Yargıtay İçtihadı Birleştirme BGK., E: 2016/5, K: 2018/6,

VI. MİRASIN REDDİNİN ETKİSİ VE HÜKÜMLERİ

Mirası ret beyanı, *geçici* mirasçının mirasçı sıfatını miras bırakanın ölümü tarihi anına etki edecek şekilde geçmişe etkili olarak ortadan kaldırır (TMK m. 611). Bu beyanla artık *geçici* mirasçının mirasla bağlantısı ortadan kalkar[170].

Mirasın reddinin etkisine ilişkin olarak doktrinde mirasın reddinin etkisinin miras bırakanın ölümü tarihine kadar geri yürüyeceği (*ex tunc)*[171] kabul edilmektedir[172]. TMK m. 611 uyarınca da mirasçılık sıfatının geçmişe etkili olarak ortadan kalkacağı ifade edilmektedir. Bununla beraber Piotet, mirasın reddinin *ex nunc* yani ileriye etkili olmasından söz etmektedir[173]. Piotet, mirası reddedene kadarki sürede geçici mirasçının durumunu ön mirasçının durumuna, mirasın reddinden sonra ise mirasa hak kazananların durumunu ise art mirasçının durumuna benzetmektedir[174]. Zira, miras reddedilene kadarki sürede, geçici mirasçı ön mirasçı gibi mirasçı sıfatını haizdir. Miras reddedildikten sonra, mirasın art mirasçıya geçmesinde ve ön mirasçının miras üzerindeki hak sahipliği ortadan kalkmasında olduğu gibi artık geçici mirasçı, mirasçı sıfatını kaybedecek ve miras üzerindeki hak sahipliği ortadan kalkacaktır. Bununla birlikte, TMK m. 611/f. 1 uyarınca, geçici mirasçının mirası reddinin onun mirasın açıldığı anda sağ değilmişçesine mirasın paylaşılması sonucunu doğuracak şekilde düzenlenmesi sebebiyle, mirası reddeden mirasçının durumu ile ön mirasçının durumu farklılık arz etmektedir.

Mirasın reddinin mirasçının mirasçı sıfatını ortadan kaldırmak dışında, diğer mirasçılar açısından, miras bırakanın ve mirası reddeden mirasçının alacaklıları açısından da birtakım sonuçları vardır. Bu sonuçlara ek olarak

T: 22.6.2018. Mirasın reddinin, destekten yoksun kalma tazminatı talep etmeye engel teşkil etmediği yönünde bkz. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E: 2018/2928, K: 2019/2868, T: 15.5.2019.

170 **Kılıçoğlu,** s.280.

171 **Serozan/Engin**, s.508, para.46.

172 **BSK/Schwander**, Art. 566, N.1; **Helvacı**, s.11; **İmre**, s.559; **Köprülü**, s.282; **Şener** (1996), s.212; **Öztan,** s.394; **Serozan/Engin**, s.508, para.46; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.601; **İmre/Erman**, s.367-368; **Akkanat**, s. 70-71; **Antalya/Sağlam**, s.427; **Çabri**, s.518, para.769.

173 **Piotet** (1981), s.607.

174 **Piotet** (1981), s.606.

mirasın geçmişe etkisinin, geçici mirasçının mirası ret döneminde gerçekleştirdiği geçerli işlemlere ilişkin sonuçları kapsayıp kapsamadığı sorusunun cevabı da önem arz etmektedir. Tüm bu hususlar aşağıda ele alınmaktadır.

A. MİRASÇILAR AÇISINDAN

Mirasın reddi, geçici mirasçının mirasçılık sıfatını geçmişe etkili olarak ortadan kaldıran bir hukuki işlemdir[175]. Mirasın reddinin sonuçları *beş* farklı ihtimal göz önüne alınarak değerlendirilmelidir. Bu ihtimaller: 1. Yasal mirasçılardan birinin (veya birkaçının) mirası reddetmesi 2. Atanmış mirasçının/ mirasçıların mirası reddetmesi 3. En yakın bütün mirasçıların mirası reddetmesi 4. Sağ kalan eşle beraber mirasçı olan altsoyun tamamının mirası reddetmesi ve 5. Mirasın sonra gelen/alt derece mirasçılar lehine reddedilmesi.

Birinci ihtimale ve bunun sonuçlarına değinmek gerekirse, bu durumda yasal mirasçıların birinin (veya birkaçının) mirası reddetmesi söz konusudur (TMK m. 611/f. 1). Kanunda, yasal mirasçıların birinin (veya birkaçının) mirası reddetmesi durumunda, miras açıldığı anda kendisi ölmüş gibi, yasal mirasçının kendisine düşen miras payının hak sahibine geçeceği düzenlenmektedir (TMK m. 611/f. 1)[176]. Eğer mirası reddedenin altsoyu bulunmakta ise miras onun alt soyuna geçecektir[177]. Mirasçının altsoyu yoksa bu takdirde onun miras payı diğer yasal mirasçılara geçmekte olup, bunun sonucu olarak diğer mirasçıların miras payı artmaktadır[178]. Örneğin, miras bırakanın ("MB"); X, Y, Z olmak üzere üç çocuğu bulunmaktadır. Y'nin ise bir

---

[175] **Serozan/Engin,** s.508, para.46; **Dural /Öz**, s.423, para.1728; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.507; **Kılıçoğlu**, s.281; **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.235; **BSK/Schwander**, Art. 566, N.1; **Helvacı**, s.11; **İmre,** s.559; **Köprülü**, s.282; **Şener** (1996) s.212; **Öztan**, s.394; **Serozan/Engin,** s.508, para.46; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.601; **İmre/Erman**, s.367-368; **Akkanat**, s.70-71; **Antalya/Sağlam**, s.427; **Çabri,** s.518, para.769.

[176] Yasal mirasçıların tümünün mirası reddettiği durumda bu hüküm uygulanmaz.

[177] **İmre/Erman**, s.368; **Eren/Yücer Aktürk**, s.528; **Helvacı,** s.143; **Öztan,** s.395.

[178] **İmre/Erman**, s.368 ayrıca bkz. dn. 36'daki açıklama; **Eren/Yücer Aktürk**, s.528; **Dural/Öz**, s.424, para.1728; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.516; **Helvacı**, s.144; **Öztan**, s.395.

kızı ("K") hayattadır. Bu durumda, Y mirası reddederse, Y'nin miras payı, ölmüş gibi, K'ye geçecektir. Y'nin mirası reddi ve K'nin mevcudiyeti, diğer mirasçıların 1/3 oranındaki miras paylarını değiştirmeyecektir. Bununla beraber, Y'nin altsoyunun bulunmaması durumunda X ve Z'den her birine düşen miras payı 1/2 olacak şekilde artacaktır[179].

İkinci ihtimal ise, atanmış mirasçının/mirasçıların mirası reddetmesidir. Bu durumda atanmış mirasçı, miras bırakandan önce ölmüş gibi kabul edilerek, onun miras payı TMK'nın 611. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kural olarak miras bırakanın yasal mirasçılarına geçecektir[180]. Örneğin, MB'nin iki çocuğu bulunmakta olup (X ve Y), MB, F'yi mirasın 1/2'si için mirasçı olarak atamıştır. F'nin ise T adında bir kızı vardır. Mirasçı F'nin mirası reddetmesi halinde onun miras hakkı T'ye geçmeyip[181], X ve Y'ye ait olacaktır[182]. Bununla birlikte, miras bırakanın iradesinin başka bir şekilde olduğu anlaşılıyorsa, örneğin miras bırakan yedek mirasçı atamışsa[183], bu durumda ise atanmış mirasçının miras payı en yakın mirasçılara değil, yedek mirasçıya geçecektir.

Mirasın reddinde *üçüncü ihtimal* ise miras bırakanın ölümünde ona en yakın ve doğrudan mirasçı olan bütün mirasçıların mirası reddetmesidir[184]. Bu durumda mirasın akıbetini TMK'nın 612. maddesi düzenlemektedir. Bu düzenlemeye göre, miras bırakanın eşi de dahil olmak üzere[185] en yakın mirasçıların tamamı mirası reddettiği takdirde, reddedilen miras diğer mirasçılara geçmeksizin iflas hükümlerine göre tasfiye edilecektir[186]. Tasfiye

---

179 Ayrıca bkz. **Dural /Öz**, s.424, para.1728; **Serozan/Engin**, s.218-219, para.74-76.

180 Atanmış mirasçı aynı zamanda vasiyet alacaklısı ise ve atanmış mirasçı olarak mirası reddetmişse, o kişi vasiyet alacaklısı olmaya devam edecektir. Bkz. **Kuçukaydın, E. A.** (2017) "Mirasçı Atama", İÜHFM, C: LXXV, S: 1, s.431-452, s.445.

181 **Öztan**, s.395.

182 Bkz. **Dural /Öz**, s.426, para.1743.

183 **Dural /Öz**, s.426, para.1743; **Öztan,** s.395.

184 **Dural /Öz**, s.424, para.173; **İmre/Erman**, s.370.

185 **BSK/Schwander**, Art. 573 ZGB, N.2; **Öztan,** s.395; **Dural/Öz**, s.424, para.1731; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.517; **Eren/ Yücer Aktürk**, s.528; **İmre/Erman**, s.370.

186 Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 2004/4444, K: 2004/5457, T: 28.04.2004; Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, E: 2013/23626, K:2014/19629, T: 30.10.2014; Yargıtay 8. Hukuk Dairesi, E: 2013/19818, K: 2014/17249, T: 26.09.2014 bkz. **Özuğur**, s. 281-284. TMK m. 612 uyarınca yapılan tasfiyenin süreye bağlı olmadığı yönünde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E:

sonunda ise arta kalan değer en yakın mirasçılar aslında mirası reddetmemişler gibi aralarında paylaştırılacaktır (TMK m. 612/f. 2)[187]. Bu hüküm uyarınca, miras mirası reddedenlerin yerini alacak mirasçılara geçmemekte olup[188], tasfiye edilmektedir. Bunun gerekçesi olarak, yasal mirasçıların tamamının reddetmiş olduğu bir mirasın, miras bırakana daha uzak mirasçılarca kabulü ihtimalinin zayıf olması gösterilmiştir[189]. Bunun arkasında yatan sebepse, en yakın mirasçıların reddettiği mirasın borç içinde olabileceğine ilişkin kabuldür[190]. Dolayısıyla, bu mirasın sonradan gelen mirasçılar tarafından da reddedilmesi yüksek ihtimalle söz konusu olacaktır[191]. En yakın mirasçılarla kastedilen ise miras bırakanın ölümünde ona doğrudan mirasçı olan kişilerdir[192]. Örneğin, miras bırakanın alt soyu mevcutsa ve hayattaysa altsoyla birlikte eş en yakın mirasçılardır. Sonraki zümredeki mirasçılar bu kapsama girmezler[193]. Bunların tamamı mirası reddederse, bu durumda miras iflas hükümlerine göre tasfiye edilecektir. Atanmış mirasçıların tamamının mirası reddetmeleri halinde bu hüküm uygulama alanı bulmaz[194]. Bu durumda, miras diğer yasal mirasçılara, onlar da yoksa Devlete geçer[195].

Dördüncü ihtimal ise miras bırakanın ("doğrudan doğruya ve birinci derecede")[196] altsoyunun tamamının mirası reddettiği, buna rağmen eşin mirası reddetmediği ihtimaldir. Bu halde, eş ikinci zümreyle birlikte mirasçı

2016/13088, K: 2020/3284, T:03.06.2020; **Öztan**, s.395; **Dural/Öz**, s.424, para.1731; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.517; **Eren/ Yücer Aktürk**, s.528. Ayrıca bkz. **Tuor/Picenoni**, Art. 573 ZGB, N.1-10; **BSK/Schwander**, Art. 573 ZGB, N.1-6.

187 Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, E: 2004/4444, K: 2004/5457, T: 28.04.2004.

188 **Dural /Öz**, s.420.

189 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.624; **Kocayusufpaşaoğlu, N.** (1957) "En Yakın Kanunî Mirasçıların Mirası Reddetmesi-Mehaza Göre Tefsir", İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 1, S: 1, s.36-47, s.38; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.517; **Dural/Öz**, s.424, para. 1730.

190 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.624; **İmre/Erman**, s.371.

191 **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.624.

192 **Dural /Öz**, s.424, para.1731.

193 **İmre/Erman**, s.370.

194 **Dural /Öz**, s.425, para.1733.

195 **İmre/Erman**, s.370; **Dural /Öz**, s.425, para.1733.

196 **İmre/Erman**, s.372; **Öztan,** s.396.

olmaksızın tek başına mirasçı olmaktadır (TMK m. 613)[197]. Söz konusu düzenlemenin arkasında aile kurumunun ve sağ kalan eşin korunması amacı yatmaktadır[198]. Şayet eş de mirası reddederse, bu durumda TMK m. 612 kıyasen[199] uygulama alanı bulacak olup miras tasfiye edilecektir[200].

Beşinci ihtimal ise TMK'nın 614. maddesinde düzenlenmektedir. Bu hüküm reddin kayıtsız şartsız gerçekleşeceğine ilişkin kurala istisna teşkil eder[201]. Buna göre, mirasçılar, mirası sonra gelen mirasçılar lehine reddedebilirler. Şöyle ki, mirasçılar, tasfiyeden önce, mirası reddederken, kendilerinden sonra gelen derece veya zümredeki mirasçıların mirası kabul edip etmedikleri hususunun onlardan sorulmasını talep edebilirler[202]. Sonraki mirasçılar, bu teklifin yapılmasından itibaren 1 ay içerisinde mirası kabul ettiklerini açıklamazlarsa TMK m. 614/f. 2 uyarınca mirası reddetmiş sayılırlar. Bu yolla, miras reddedildikten sonra mirasın tasfiyesi önlenmektedir. Eğer takip eden mirasçılar da mirası reddederlerse işte o zaman mirasın tasfiyesine gidilmektedir. Tasfiye sonunda, varsa arta kalan değerler, mirası ilk reddeden mirasçılara geçecektir (TMK m. 614/son).

B. MİRAS BIRAKANIN ALACAKLILARI AÇISINDAN

Mirası reddeden mirasçı, miras bırakanın borçlarından sorumlu tutulamaz[203]. Mirasın reddiyle birlikte mirasçılık sıfatı ortadan kalkan geçici mirasçının miras bırakanın alacaklıları ile arasındaki bağ da ortadan

---

197 Bu hüküm, bir zümrede mirasçı bulunmaması durumunda mirasın ikinci zümreye geçeceğine ilişkin kurala istisna teşkil etmektedir. Bkz. **Dural/Öz**, s.425, para.1737; **Eren/ Yücer Aktürk**, s.529.

198 **Eren/Yücer Aktürk**, s.529.

199 **Öztan,** s.396.

200 Altsoyun mirası reddetmesi halinde, sağ kalan eşin de mirası reddetmesi durumunda ne olacağı kanunda düzenlenmemiştir. Doktrinde TMK m. 612'nin uygulanarak boşluğun doldurulmasının söz konusu olacağı kabul edilmektedir. Bkz. **Öztan,** s.396; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.518; **İmre/Erman**, s.372.

201 **Dural /Öz**, s.426, para.1740; **Çabri,** s.645; **Başara**, s.10; **Öztan**, s.396.

202 **İşgüzar/Demir/Yılmaz**, s.156; **Öztan**, s.396; **İmre/Erman**, s.373; **Dural /Öz**, s.426, para.1740.

203 **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.235.

kalkmaktadır[204]. Bununla birlikte, miras bırakanın borç içerisinde bulunmasına rağmen, sağlığında mirasçılarına iadeye tabi karşılıksız kazandırmada bulunduğu ihtimalde ve mirasçıların mirası reddetmeyi menfaatlerine uygun görerek[205] mirası reddetmeleri durumunda, kanun koyucu mirasçıları bu iktisaplarıyla sınırlı olarak sorumlu tutmaktadır (TMK m. 618)[206]. Bunun sebebi, miras bırakanın borç içerisinde olmasına rağmen ölümünden önce mirasçılarına kazandırmada bulunarak, bilerek yahut bilmeden kendi alacaklılarından mal kaçırmış sayılmasıdır[207]. Bu da en nihayetinde, alacaklarını elde edemeyecek olmaları sebebiyle miras bırakanın alacaklılarına zarar verecektir[208]. Kanun koyucu bu arzu edilmeyen durumu bertaraf edebilmek üzere, bazı şartların varlığı halinde tereke alacaklılarına bazı kazandırmaların iadesi amacıyla yasal mirasçılara[209] karşı dava açma hakkı tanımaktadır[210] (TMK m. 618). Bu şartlardan birincisi *mirasın mirasçılar (tümü, biri, birkaçı)[211] tarafından reddedilmiş olması*, ikincisi *miras bırakanın ödemeden aciz halinde olması*, üçüncüsü *mirasçılara ölümünden önceki beş yıl içerisinde mirasın paylaşımında iadeye tabi olacak sağlar arası kazandırmada bulunulmuş olması[212]* ve son olarak *bu kazandırmanın olağan eğitim ve öğretim gideri, adet üzerine verilen çeyiz kapsamında değerlendirilmemesidir*. Bu şartların sağlanması halinde, miras bırakanın alacaklıları, mirası reddeden mirasçılara başvurabileceklerdir. Bununla birlikte mirasçıların sorumluluğu sınırlı[213] ve

---

204 **Ayiter** (1978), s.188.

205 **Ayiter** (1978), s.188; **İmre/Erman**, s.377.

206 Bu düzenlemenin mirası reddeden mirasçıların tereke borçlarından sorumlu tutulmayacağı kuralına istisna teşkil ettiği yönünde bkz. **Eren/Yücer Aktürk**, s.530.

207 **İmre/Erman**, s.377.

208 **İmre/Erman**, s.377.

209 Denkleştirme yalnızca yasal mirasçılar hakkında söz konusu olabileceğinden, atanmış mirasılar hakkında TMK m.618/f. 1'in uygulanmayacağı yönünde bkz. **İnan/Ertaş/Albaş**, s.523; **Öztan**, s.406; **Eren/Yücer Aktürk**, s.531.

210 **İmre/Erman**, s.377; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.522.

211 **Eren/Yücer Aktürk**, s.530; **Öztan**, s.406.

212 Son beş yıl içerisinde yapılan kazandırmanın denkleştirmeye tabi olmayan bir kazandırma olması yönünde bkz. **Kılıçoğlu**, s.294.

213 **Serozan/Engin**, s.524-525, para.85; **Eren/Yücer Aktürk**, s.531.

ikinci derecede[214] bir sorumluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Şöyle ki iyi niyetli mirasçılar için sorumluluk, iade zamanındaki zenginleşmeleriyle sınırlandırılmıştır (TMK m. 618). Burada, mirasçının iyi niyetli olması, onun kendisine yapılan sağlar arası karşılıksız kazandırma ile miras bırakanın alacaklılarının menfaatini ihlal ettiklerini bilmemesi, bilebilecek durumda da olmamasından kaynaklanmaktadır[215]. İyi niyetli mirasçı elinde kalan zenginleşme ile sınırlı olarak sorumluyken, iyi niyetli olmayan mirasçı ise kazandırma elinde olmasa bile kazandırmanın tümü ile sorumludur[216]. Bu madde kapsamında sebepsiz zenginleşme hükümleri uygulandığı için mirasçının iyi niyetli olup olmaması onun sorumluluğunun kapsamının tespiti açısından önem arz eder[217]. Buna ek olarak, reddeden mirasçılara yapılan kazandırma, olağan eğitim ve öğretim gideri, adet üzerine verilen çeyiz kapsamında değerlendirilebiliyorsa, mirasçılar bunların iadesi ile de yükümlü değildir (TMK m. 618).

Mirasçıların sorumluluğunun ikinci derecede sorumluluk olduğu ifade edilmişti. Bununla kastedilen miras bırakanın alacaklılarının öncelikle mirasın reddinden sonra mirastan faydalanacak olan mirasçılara başvurması ve alacağın tahsil edilememesi durumunda (yahut mirasın tüm mirasçılar tarafından reddedilmesi halinde resmi tasfiye sonucunda mirasçılara kalan değerlerden alacağın karşılanmaması durumunda) *mirasın paylaştırılmasında kendilerine yapılan kazandırmayı geri vermekle* yükümlü olan mirası reddeden mirasçılara (TMK m. 618 kapsamına giren mirasçılar) başvurulmasıdır[218].

---

214 **İmre/Erman,** s.377; **Serozan/Engin**, s.525, para.85; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.522; **Öztan**, s.406; **Dural/Öz**, s.428, para.1749.

215 **İmre/Erman**, s.379.

216 **Serozan/Engin**, s.525, para.85; **Öztan**, s.406; **Eren/Yücer Aktürk**, s. 531; **Kılıçoğlu**, s. 294; **Dural/Öz**, s. 427, para.1748.

217 **İmre/Erman**, s.379.

218 **Dural/Öz**, s.428, para.1749; **Öztan**, s.406. TMK'nın 618. maddesi incelendiğinde, reddeden mirasçıların ikinci derecede sorumluluğu ile ilgili bir hükme rastlanmamaktadır. Doktrin bu sonuca TMK'nın 530. maddesini kıyasen uygulamak suretiyle ulaşmaktadır. Buna göre, mirasın açılması anında tereke borca batıksa ve mirasçılar tarafından tereke alacaklılarının alacakları karşılanamıyorsa, mirastan feragat eden ve mirasçıları, miras bırakandan, onun ölümünden beş yıl içinde almış oldukları karşılıktan, mirasın açılması anında zenginleştikleri kadar sorumlu tutulmaktadır. Dolayısıyla, mirası reddeden mirasçılarla ilgili olan TMK'nın

C. MİRASÇILARIN ALACAKLILARI AÇISINDAN

Mirasçılar, üç aylık süre içerisinde mirası reddetme hakkını haizdirler. Kanun koyucunun mirasçılara mirası ret hakkını tanımaları miras hukukumuza egemen ilkelerden olan külli halefiyet ilkesi ile doğrudan bağlantılıdır. Miras, kanun uyarınca, doğrudan, başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın mirasçılara geçmektedir. Dolayısıyla, bir kimse miras bırakanın mirasçısı sıfatını haiz olmakla, miras bırakanın ölümüyle birlikte iradesi dışında haklara ve borçlara sahip olmaktadır. Birden fazla mirasçı bulunmakta ise kişi yine iradesi dışında, bu kimselerle ortaklık ilişkisi içerisine girmektedir. Bu irade dışı durum, mirasçının her zaman arzu ettiği bir durum olmayabilir. Daha önce de ifade ettiğimiz üzere kötü ilişkiler, diğer mirasçı yararına mirasın reddinin istenmesi[219], miras bırakanın pasifinin fazla olması yahut buna ilişkin endişe bu sebepler arasında gösterilmektedir[220]. Kanun koyucu, ret hakkı tanıyarak bir kimseye mirasçı sıfatı taşıdığı için onun iradesinin dışında başka bir kimsenin borçlarından sorumlu tutulması gibi ağır bir yükümlülük yüklenmesinin önüne geçilmesini[221] hedeflemektedir. Bununla birlikte bazı şartların varlığı durumunda, mirasçıların alacaklılarının korunması amacıyla, bu alacaklılara mirasın reddinin iptalini talep hakkı tanınmaktadır[222]. TMK m. 617'ye göre, ret süresi içerisinde[223] *malvarlığı borcunu karşılamaya yetmeyen mirasçının*, *kendisine düşen mirası alacaklılarına zarar vermek amacıyla reddetmesi*[224] ve *alacaklılarına güvence vermemesi durumunda*, alacaklılara ve iflas idaresine ret tarihinden başlamak üzere 6 ay içinde reddin iptali için dava

618. maddesi ile mirastan feragat eden mirasçıların sorumluluğunu düzenleyen TMK'nın 530. maddesi arasında paralellik tespit edilmiş, TMK m. 530'un kıyasen burada da uygulama alanı bulacağı, reddeden mirasçıların sorumluluğunun ikinci derecede olacağı doktrinde kabul edilmiştir. Bkz. **İmre/Erman**, s. 378.

219 **Druey**, s.218, N.24.

220 **Druey**, s.218, N.24.

221 **Ayiter** (1978), s.181; **Serozan/Engin**, s.508, para.46.

222 Bu davanın bozucu yenilik doğuran dava niteliği taşıdığı yönünde bkz. **Öztan**, s.402.

223 **Öztan**, s.403.

224 Zarar verme kastının objektif olarak tespit edilmesi gerektiği yönünde bkz. **Öztan**, s.403.

hakkı tanınmaktadır. Reddin iptaline karar verilmesi durumunda[225], miras resmen tasfiye edilecek (TMK m. 617/f. 1-2)[226] ve tasfiye edilen mirastan[227], mirası reddeden mirasçının payına bir değer düşerse bu değer öncelikle onun itiraz eden alacaklılarına, sonrasında diğer alacaklılarına ödenecektir[228]. Tüm bunlar sonucunda yine arta kalan olursa, bu değer de ret geçerli olsaydı mirasçının yerini alacak olan mirasçılar arasında paylaştırılacaktır (TMK m. 617/f. 3).

D. MİRASIN AÇILMASI İLE MİRASIN REDDİNE KADARKİ DÖNEMDE YAPILAN İŞLEMLER BAKIMINDAN

Mirası reddedene kadar ve mirası ret süresi içerisinde geçici mirasçının terekeye ilişkin ve tereke işlerine gereğinden fazla karışma niteliği taşımayan hukuki işlemlerinin, mirası reddettikten sonraki akıbetini tespit etmek

---

[225] Mirası reddeden mirasçının, mirası reddinin iptali durumunda mirasçı sıfatını kazanmayacağı yönünde bkz. **Kılıçoğlu**, s.291.

[226] Reddin iptali davasının kime açılacağı madde metninde yer almamaktadır. Doktrinde, bir görüş davanın mirası reddedene (**Oğuzman,** s.299, dn.153; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.520; **Öztan,** s.403) karşı açılacağını, diğer görüş ise mirasçıların mirası reddetmeleri halinde bundan yararlanacaklara karşı açılacağını savunmaktadır. Bkz. **Öztan,** s.403; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.631, dn. 117 ve bkz. **Helvacı**, s.223-224, dn.575'te anılanlar: **Escher** (1960), Art. 578 ZGB, N.10; **Blumenstein, E.** (1914) Anfechtungstatbestände der neuen Zivilgesetzgebungin ihrer betreibungrechtlichen und prozessualen Bedeutung, ZBJV, Band 50, s.295 vd.; **Strebel, A.** (1916) Die rechtliche Stellung der Gläubiger des Erblassers der Erben nach dem schweiz. Zivilgesetzbuch mit Vergleichen zum sehen Bürgerlichen Gesetzbuch, Bern, s.70; **Beck, A.** (1976) Grundriss des schweizerischen Erbrechts,Stämpfli, 2. überarb. u. erg. Aufl. Bern, s.139; **Piotet**, (1975), s.577, **Dechenaux, H./Steinauer, P. H.** (1999), Droit des successions, Fribourg, s.201 ve **Gübeli, C. A.** (1999) Gläubigerschutz im Erbrecht, Zürich, Schulthess Polygraphischer s.107. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi'nin 23.03.2017 tarihli 2015/18255 Esas, 2017/2273 Karar sayılı kararında davalı olarak mirası reddeden mirasçıdan bahsetmektedir. Benzer şekilde bkz. Yargıtay 14. Hukuk Dairesi, E: 2015/2776, K: 2016/2647, T: 2.3.2016.

[227] İmre/Erman yalnızca reddinin iptali istendiği mirasçıya düşen mirasın tasfiye edileceğini ifade ederken, Öztan tüm mirasın tasfiye edileceği görüşünü taşımaktadır. Bkz. **İmre/Erman**, s.376 ve **Öztan**, s.403. Ayrıca bkz. **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.239; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.521.

[228] **Ayiter/Kılıçoğlu**, s.239; **Dural/Öz**, s.427, para.1745; **İmre/Erman**, s.377; **Öztan**, s.403-404; **İnan/Ertaş/Albaş**, s.521; **Eren/Yücer Aktürk**, s.529.

konumuz açısından önem arz etmektedir[229]. Doktrinde, Serozan/Engin, mirasçının mirası reddinin geçmişe etkisinin her alanda söz konusu olmayacağını ifade etmekte, redde kadar, geçici mirasçının yaptığı hukuki işlemlerde geçici mirasçının vekâletsiz iş gören ile malik arasında bir konumda bulunduğunu ileri sürmektedir[230]. Bu sebeple, geçici mirasçının mirası reddedene kadarki zaman aralığında gerçekleştirdiği işlemlerin göz ardı edilemeyeceğini ifade etmektedir[231]. Yine, Serozan/Engin, reddin geçmişe etkisinin, TMK m. 988 uyarınca üçüncü kişilerin iyi niyetle hak iktisaplarını ortadan kaldırıcı şekilde anlaşılmaması gerektiğini belirtmektedir[232]. Bunu ifade ederken de reddin geçmişe etkisinin "*mirası sahipsiz bırakmama amacıyla sınırlı olarak*" uygulanması gerektiğini sözlerine eklemektedir[233]. Serozan/Engin'in, bu ifadeyi üçüncü kişilerin iyi niyetle hak iktisabı ile bağlantılı olarak kullanması sebebiyle kastedilenin mirası sahip bırakmama amacıyla yapılan tüm işlemlerin geçerli olarak sayılması mı olduğu, yoksa bunun yalnızca iyi niyetle hak iktisabının mirasın reddinden etkilenmemesi ile bağlantılı olarak mı kullanıldığı anlaşılmamaktadır. Kanaatimizce, terekenin

---

[229] Mirasın reddinden sonra mirasçıların terekeye ait unsurlar üzerinde tasarrufta bulunmalarının mirası kabul sayılmayacağı, bu durumun başkasına ait mala haksız yere el koyma anlamına geleceği yönünde bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 10.09.1958 tarihli ve 44-43 sayılı kararı [**Şener** (1996), s.383-384]. Geçici mirasçıların geçerli bir ret beyanında bulunduktan sonra, kesin mirasçıların ("*definitive Erbe*"), geçici mirasçıların yaptığı hukuki işleme icazet verebileceği ve işlemin geçmişe etkili sonuç doğuracağı yönünde bkz. **Guggenheim**, s.42.

[230] **Serozan/Engin**, s.521, para.79. Alman hukukunda geçici mirasçının zilyet sıfatını haiz olmadığı, mirası ret süresi içerisindeki sorumluluğunun vekaletsiz iş görme hükümlerine göre belirleneceği yönünde bkz. **Lindner, R.** (2019) BGB § 2018, Gsell, B. / Krüger, W. / Lorenz, S. / Reymann, C. (GesamtHrsg.) / Müller-Engels, G. (Hrsg.), Buch 5 Erbrecht beck-online.GROSSKOMMENTAR, München, Verlag C.H. BECK, Rn. 16.

[231] **Serozan/Engin**, s.521, para.79.

[232] **Serozan/Engin**, s.508, para.46; **Druey,** s. 230-231, N. 91-92 bkz. **Serozan/Engin**, s.508, para.46; **Piotet** (1981), s.607; **Escher** (1960), Vorbemerkungen Art. 566 ZGB, N.3. Elinde tereke unsurunu bulunduran zilyet geçici mirasçı, bu tereke unsuru üzerinde tasarrufta bulunursa, iyi niyetli üçüncü kişinin hak iktisabı korunur. Para ve hamile yazılı senet söz konusu ise üçüncü kişinin iyi niyetle hak iktisabına ilişkin tereddüte yer yoktur. Bkz. **Guggenheim**, s.43.

[233] **Serozan/Engin**, s.508, para.46.

olağan işlemleri niteliğinde sayılan ve tereke işlerine gereğinden fazla karışma niteliği taşımayan geçerli tüm hukuki işlemlerin mirasın geçmişe etkisinden etkilenmemesi gerekmektedir[234]. Bunun gerekçesi olarak mirası reddedene kadarki sürede geçici mirasçının mirasçı sıfatını haiz olması sebebiyle tasarruf yetkisini haiz olması, terekeye ilişkin işlemlerin elbirliği ortaklığının gerektirdiği hükümlere uygun olarak geçerli bir biçimde gerçekleştirilmesi sonucu elde edilen değerlerin ikame kuralı uyarınca yine terekeye dahil olması, aksi bir yorumun hukuk güvenliğini sarsması anlamına geleceği ileri sürülebilir.

Piotet, bununla ilgili olarak, mirasın reddinin *ex tunc* etkisinden değil de *ex nunc* etkisinden söz etmektedir[235]. Hâkim görüşün aksine Piotet, mirası reddinin *ex nunc* yani ileriye etkisi olacağını belirtmektedir[236]. Buna ek olarak Piotet, *ipso iure* kazanımı içeren bir miras hukuku sisteminde, (sözüm ona) geriye etki kabul edilse dahi, bunun geçici mirasçının terekenin idaresine ilişkin işlemleri ve hatta olağan idare sınırlarını aşan işlemleri yapmasına engel olmayacağını, geçici mirasçının da mirasçı ("*endgültige Erbe*") gibi hak ve yetki sahibi olduğunu ileri sürmektedir[237].

Ayrıca, miras reddedilene kadarki dönemde, mirasın mirasçıların malvarlıklarının yanında özel bir malvarlığı teşkil etmekte olduğu[238], bu dönemde malvarlığında ikame ilkesinin ("*vermögensrechtliche Surrogation*") uygulama alanı bulacağı da kabul edilmektedir[239]. Mirasçıların iradesinden bağımsız olarak uygulama alanı bulan malvarlığında ikame[240], bir kimsenin

---

234 Aynı yönde bkz. **Escher** (1960), Vorbemerkungen Art. 566 ZGB, s.149, N.3. Tereke işlerine gereğinden fazla karışma niteliği taşımayan hususunu ayrıca belirtmemizin sebebi aksi bir durumun mirasın kabulü sayılması olup bu başlık altındaki tartışma konusunun dışında yer almasıdır.

235 **Piotet** (1981), s.607.

236 **Piotet** (1981), s.607.

237 **Piotet** (1981), s.606.

238 **Piotet** (1981), s.612-613. Ayrıca bkz. **Piotet, P.** (1985) Erbgang und Herausgabe der Erbschaft, SJK Nr. 784, s.1-7, s.3; **Escher** (1960), Vorbemerkungen zu Art. 566 ZGB, N.5; **Girsberger**, s.66; **von Tuhr, A.** (1957) Der Allgemeine Teil des Deutschen Bürgerlichen Rechtes, Band I, Berlin, Verlag von Dunkel & Humbolt, s.333; BGE 116 II 259, 261 vd.; **Somm**, s.123.

239 **Piotet** (1981), s.613; **Somm**, s.123.

240 **Piotet** (1981), s.612.

üzerinde hak sahibi olduğu iki farklı malvarlığı masası bulunduğunda, iktisap edilen değerin bununla bağlantılı olarak değer azalması yaşayan veya değer artışı engellenen malvarlığına tahsis edileceğini düzenleyen kuraldır[241]. Malvarlığı değeri feda edilen malvarlığının, karşılık olarak elde edilen şeyle denkleştirilmesi o kadar olağan ve normaldir ki bu sebeple, bu kuralın kanunda düzenlenmesine de gerek yoktur[242]. Bu kural uyarınca, tereke zilyedinin tereke değerlerini feda ederek iktisap ettiği değerler yine doğrudan terekeye girmektedir[243]. Dolayısıyla, mirası ret süresi içerisinde yapılan geçerli hukuki işlemler sonucunda iktisap edilen değerler de terekeye girecek, mirasın geçmişe etkisinden bu işlemler ayrık tutulacaktır.

Türk hukukunda da üç aylık ret süresi içerisinde terekenin özel bir malvarlığı teşkil ettiği[244], bu dönem içerisinde ayni ikame ("*dingliche Surrogation*") ilkesinin uygulanacağı savunulmaktadır[245]. Ayni ikame, hem bir kimsenin üzerinde hak sahibi olduğu iki farklı malvarlığı masası bulunduğu, hem de başkasının hak sahibi olduğu özel malvarlığının başka bir kimse tarafından idare edildiği halleri içine alacak şekilde geniş anlamda kullanılmaktadır. Zira, Türk hukukunda hâkim görüş ayni ikame kuralı uyarınca, terekeye zilyet olan kişilerin tereke değerleri karşılığında elde ettikleri değerlerin otomatik olarak, başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın terekeye gireceğini, bunların da miras sebebiyle istihkak davası ile mirasçılar tarafından iadesinin istenebileceğini savunmaktadır[246]. İster malvarlığında ikame olarak

---

241 **Piotet** (1981), s.611.

242 **Piotet** (1981), s.611.

243 **Piotet** (1981), s.612; **Simonius P.** (1970) Die güterrechtliche Surrogation, Basel/Stuttgart (BStR Heft 94), s.125; **Somm**, s.126. Hukuki işlem aracılığı ile iktisap eden değerlere ek olarak, malvarlığına ait bir hak dolayısıyla bir kazanım elde edildiği durumlarda (**Simonius**, s. 28; **Somm,** s. 126), terekeye ait malvarlığı değerlerinin tahribi, zarar görmesi veya alıkonulması halinde sigorta bedeli, kamulaştırma bedeli gibi bedel elde edilmesi hallerinde [**Piotet, P.** (1978) Schweizerisches Privatrecht Erbrecht Band IV 1. Halbband, Basel-Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG, s.108; **Simonius**, s.28 vd.; **Somm**, s.126] de bu değerler, terekeye ait olacaktır.

244 **Serozan/Engin**, s.93, para.122.

245 **Serozan/Engin**, s.94, para.123.

246 **Akbıyık,** s.244-252; **Serozan/Engin**, s.539, para.111; Öztan, s.428; **Gönensay**, s.307; **Dural/Öz**, s.447-448, para.1836-1838; **Kocayusufpaşaoğlu** (1978), s.661; **Tandoğan, H.**

adlandırılsın ister ayni ikame olarak adlandırılsın, biz de terekenin mirasçıların genel malvarlığı yanında özel malvarlığı teşkil ettiğini ve geçerli bir tasarruf işlemi sonucunda tereke değerlerinin elden çıkarılması karşılığında iktisap edilen değerin mirasçının genel malvarlığına değil de özel malvarlığına gireceği kanaatini taşımaktayız. Dolayısıyla, mirasın reddinin geçmişe etkisinden yalnızca iyi niyetli üçüncü kişilerin hak kazanımlarının değil, geçici mirasçının terekenin olağan yönetimi ile alakalı olarak yaptığı geçerli hukuki işlemlerin de bağışık tutulması gerektiğini savunmaktayız. Ret hakkının düşmesini düzenleyen TMK'nın 610. maddesinin ikinci fıkrasında, geçici mirasçıların terekenin olağan yönetimine ilişkin işlemlerinin ret hakkının düşmesine sebep olmayacağı ifade edilmektedir. Bu hükümden, geçici mirasçının terekenin olağan yönetimine ilişkin ve geçerli olarak yaptığı bir hukuki işlemin ret hakkı kullanıldıktan sonra da geçerli kabul edileceği çıkarılabilir. Ayrıca doktrinde miras ortaklığında ayni ikamenin uygulanacağının kabulünden[247], bu dönemde geçici mirasçının tereke değeri karşılığında iktisap ettiği değerin yine terekeye girdiğinin, mirasın reddinin geçmişe etkisinin bu işlemleri kapsamadığının örtülü olarak kabul edildiği de çıkarılabilir.

SONUÇ

Doktrinde mirasın iradi reddi, mirasın gerçek reddi olarak ele alınmaktadır. Bunun gerekçesini 743 sayılı mülga Türk Kanunu Medenisinde hakiki ret ve hükmen ret ayrımının bulunması, kanundaki başlıklandırmanın bu şekilde yapılması oluşturmaktadır. Türk doktrini de mirasın reddini bu başlığa uygun şekilde ele almaktadır. Bununla birlikte biz makalemizde mirasın gerçek reddi yerine mirasın iradi reddi yahut yalnızca mirasın reddi terimini kullanmayı tercih etmekteyiz. Bunun sebebi olarak, Türk Medeni Kanunu'nda artık böyle bir başlığa yer verilmemesi ve mirasın reddinin mirasçının irade beyanına dayanması gösterilebilir. Mirasın iradi reddi, yasal ve iradi mirasçıların üç aylık ret süresi içerisinde kendilerine düşen mirası tek taraflı ve

(1955) "Miras Sebebile İstihkak Davası", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFD), C: 12, S: 1, s.268-284, s.280-282.

247 **Piotet** (1978), s.18; **Piotet** (1981), s.612 vd.; **Piotet** (1985), s.3; **Somm**, s.123; **Ayiter** (1961), s.105; **Akbıyık**, s.236-237; **Serozan/Engin**, s.94, para.123; **Dural/Öz**, s.478, para.1960.

varması gerekli bozucu yenilik doğuran hakkın kullanılması suretiyle reddetmeleridir. Mirasın iradi reddi, külli halefiyet ilkesinin uygulanmasının sonucu olarak mirasçıya iradesi dışında hak ve borçların yüklenmesinin engellenmesi için yasal ve iradi mirasçılara tanınan bir hak olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanun uyarınca, mirasçılar, iradeleri dışında haklara ve borçlara sahip olup, yine buna yönelik bir iradeleri bulunmamasına rağmen diğer mirasçılarla birlikte ortaklık ilişkisi içerisine sokulmaktadır. Kanun koyucu, irade dışı gerçekleşen bu durumun sonuçlarını mirasçılara dayatmamak adına onlara mirası ret hakkı tanımaktadır. Zira, otomatik iktisapla (TMK m. 599) mirasçılar arzu etmedikleri borçları yüklenmek ve istemedikleri kişilerle ortaklık ilişkisine girmek zorunda kalabilmektedirler. İrade özerkliğini zedeleyecek bu durum, mirasçıların üç aylık ret süresi içerisinde beyanda bulunmaları suretiyle ortadan kalkar. Ret beyanı ile bundan böyle mirası reddeden mirasçı, miras bırakanın öldüğü tarihte hayatta değilmiş gibi mirasçı sıfatını kaybeder ve miras paylaşımı buna göre yapılır. Mirasın reddi beyanı yalnızca mirası reddedenler açısından değil, mirasçıların ve miras bırakanın alacaklıları açısından ve diğer mirasçılar açısından çeşitli etkiler doğurmaktadır. Buna ek olarak, geçici mirasçının mirası reddettiği dönem içerisinde yaptığı hukuki işlemlerin akıbeti de bu etki çerçevesinde mutlaka ele alınması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu son durumla ilgili olarak kanaatimizce, miras reddedilene kadar geçici mirasçının mirasçı sıfatını haiz olması sebebiyle, terekeye ilişkin olarak yaptığı olağan işlemlerin (örneğin tasarruf işlemlerinin) geçerli bir şekilde yapılmış olmaları şartıyla, reddin geçmişe etkisinden bağışık tutulması gerektiği kanaatini taşımaktayız. Tüm bunları göz önüne alarak geçici mirasçının bu süre içerisinde yaptığı ve geçerli olan terekenin olağan idaresine ilişkin hukuki işlemlerin geçerliliğinin mirasın reddinden etkilenmemesi gerektiği sonucuna ulaşmaktayız.

KAYNAKÇA

Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya (2016) Türk Medeni Hukuku Aile Hukuku İkinci Cilt, 19. Baskı, İstanbul, Beta.

Akipek, Jale/Akıntürk, Turgut/Ateş, Derya (2019) Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku Birinci Cilt, 15. Baskı, İstanbul, Beta.

Akkanat, **Halil** (2004) Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi, İstanbul, Filiz Kitabevi.

Akkanat Öztürk, E. Beyza (2020) "Mirası Reddetmenin Sonuçları", Kendigelen, Abuzer/Oktay-Özdemir, Saibe (Editörler), Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun Anısına Armağan, 1.Baskı, İstanbul, 12 Levha.

Albisser, Heinrich (1968) "Annahme und Ausschlagung einer Erbschaft nach Art. 422 Ziff. 5 ZGB", Zeitschrift für Vormundschaftswesen, 23. Jahr gang, s. 44-45.

Antalya, Gökhan/ Sağlam, İpek (2019) Marmara Hukuk Yorumu Miras Hukuku Cilt III, 4. Baskı, Ankara, Seçkin.

Ayan, Mehmet (2016) Miras Hukuku, 9. Baskı, Ankara, Seçkin.

Aybay, Aydın (2003) Miras Hukuku Dersleri, 4. Baskı, İstanbul, Safa Matbaacılık ve Tanıtım Hizmetleri.

Ayiter, Nûşin (1961) Türk Medenî Kanunu ve Borçlar Kanununda Elbirliği Ortaklıkları (İştirak Halinde Mülkiyet), Ankara, Yeni Desen Matbaası.

Ayiter, Nûşin (1977) Eşya Hukuku (Kısa Ders Kitabı), Ankara, Sevinç Matbaası.

Ayiter, Nûşin (1978) Miras Hukuku, 4. Baskı, Ankara, Sevinç Matbaası.

Ayiter, Nûşin/ Kılıçoğlu, Ahmet (1993) Miras Hukuku, Genişletilmiş 3. Baskı, Ankara, Savaş Yayınları.

Başara, İzzet (2011) Mirasın Reddi, (Yüksek Lisans), T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Beck, Alexander (1976) Grundriss des schweizerischen Erbrechts, Stämpfli, 2. überarb. u. erg. Aufl. Bern.

Berki, Şakir (1952) "Türk Hukukunda Mirasta Ret ve İade", Adalet Dergisi, Y: 53, S:4, s. 480-497.

Berki, Şakir (1963) "Türk Medeni Kanununda Devletin Mirasçılığı" AÜHFD, C: 20, S: 1, s. 115-150.

Berki, Şakir (1975) Miras Hukuku, Sevinç Matbaası, Ankara.

Blumenstein, Ernst (1914) Anfechtungstatbestände der neuen Zivilgesetzgebung in ihrer betreibungrechtlichen und prozessualen Bedeutung, ZBJV, Band 50.

Curti-Forrer, Eugene (1912) Commentaire du Code Civil Suisse, trauit par M.E. Porret, Neuchâtel.

Çabri, Sezer (2018) Miras Hukuku Şerhi (TMK m. 575-639) Cilt-II, 1. Baskı, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

Dechenaux, Henri/Steinauer, Paul-Henri (1995) Personnes physiques et tutelle, Troisième édition, Bern, Staemphli.

Dechenaux, Henri/Steinauer, Paul-Henri (1999) Droit des successions, Fribourg.

Dural, Mustafa/Öz, Turgut (2021) Türk Özel Hukuku Cilt IV Miras Hukuku, 17. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi.

Druey, J. Nicolas (2002) Grundriss der Erbrechts, 5. Auflage, Bern, Stämpfli Verlag AG.

Egger, August (1930) Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch I. Band: Einleitung und Personenrecht, Zürich, Schultess & Co.

Escher, Arnold (1959) Zürcher Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch Bd. III. Erbrecht, 1. Abteilung: Die Erben (Art. 457–536 ZGB), 3. Aufl., Zürich, Schulthess & CO AG.

Escher, Arnold (1960) Zürcher Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Bd. III, Das Erbrecht, 2. Abteilung, Der Erbgang (Art. 537–640), 3. Aufl., Zürich, Schultess & CO AG.

Erdoğan, İhsan /Keskin, Dilşad A. (2019) Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, 2. Baskı, Ankara, Gazi Kitabevi.

Gençcan, Ö. Uğur (2016) Miras Hukuku, 3. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.

Genna, Gian Sandro (2021) Art. 230 ZGB, Kren Kostkiewicz, Jolanta / Wolf, Stephan/ Amstutz, Marc/ Fankhauser, Roland (Hrsg.) OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch) Schweizerisches Zivilgesetzbuch ZGB Kommentar, 4. aktualisierte Auflage, Orell Füssli Verlag AG.

Göksu, Tarkan (2016) CHK- Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Erbrecht Art. 457-640 ZGB, 3. Aufl., Schultess.

Gönensay, A. Samim (1938) Medenî Hukuk Cild III (Miras Hukuku), İstanbul, Arkadaş Basımevi.

Guhl, Theo (1950) "Neuere Ansichten in Theorie und Praxis zum schweizerischen Erbrecht" ZBJV, Band 86, s. 329-350.

Guidon, Otto (1916), Das Erbrecht des Gemeinwesens in seiner geschiclichen Entwicklung und nach geltenden schweizerischem Recht.

Guinand, Jean/ Stettler, Martin (1999) Droit Civil II Successions (art. 457-640 CC), 4 ème édition, Fribourg.

Gübeli, Christian A. (1999) Gläubigerschutz im Erbrecht, Zürich, Schulthess Polygraphischer.

Günal, Aydın Ebrar (2016) "Mirasın Reddi ve Hukuki Sonuçları", (Yüksek Lisans), Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hatemi, Hüseyin (2018) Miras Hukuku, 8. Baskı, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Hausheer, Heinz/ Reusser, Ruth/ Geiser, Thomas (1996) Art. 230 ZGB, Berner Kommentar Band/Nr. II/1/3/2 Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Familienrecht, Das Eherecht, Das Güterrecht der Ehegatten Die Gütergemeinschaft, Art. 221-246; Die Gütertrennung, Art. 247- 251 ZGB, Hausheer, Heinz (Hrsg.), Stämpfli Verlag AG.

Hefti, Robert P. (1948) Die Verwirkung des Ausschlagungsrechtes im schweizerischen Erbrecht: (Art. 571 II ZGB), Bern, Stämpfli.

Helvacı, İlhan (2014) Eski Medeni Kanunumuzla Karşılaştırmalı Olarak Türk Medenî Kanununa Göre Mirasın Reddi (MK m. 605- MK m.618), İstanbul, 1. Baskıdan Tıpkı 2. Baskı, Filiz Kitabevi.

Hoşlan, Osman (1974) "Mirasın Reddi", C: 65, S: 7, s. 554-585.

İmre, Zahit (1978) Son Mevzuata, Türk-İsviçre Mahkeme İçtihatlarına ve İlmî Esaslara Göre, 4. Baskı, İstanbul, Fakülteler Matbaası.

İmre, Zahit /Erman, Hasan (2021) Miras Hukuku, 15. Baskı, İstanbul, Der Yayınları.

İnan, A. Naim /Ertaş, Şeref/Albaş, Hasan (2019) İnan Türk Medeni Hukuku Miras Hukuku, 10. Baskı, Ankara, Seçkin.

İşgüzar, Hasan/Demir, Mehmet/Yılmaz, Süleyman (2019) Miras Hukuku, Ankara, Yetkin Yayınları.

Jungo, Alexandra (2016) Art. 230 ZGB, Breitschmid, Peter/ Jungo, Alexandra (Hrsg.), CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht Personen- und Familienrecht – Partnerschaftsgesetz Art. 1-456 ZGB – PartG, 3. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG.

Kaçak, Nazif (2006) Yeni İçtihatlarla Yeni Miras Hukuku, Ankara, Seçkin.

Kılıç, Mehmet (2013) "Türk Hukukunda Mirasın Resmi Tasfiyesi", AÜHFD, C: 62, S: 3, s. 761- 818.

Kılıçoğlu, Ahmet M. (2021) Miras Hukuku, 11. Baskı, Ankara, Turhan Kitabevi.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip (1978) Miras Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, Filiz Kitabevi.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip (1957) "En Yakın Kanunî Mirasçıların Mirası Reddetmesi-Mehaza Göre Tefsir", İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 1, S: 1, s. 36-47.

Köprülü, Bülent (1975-1976) Miras Hukuku Dersleri I, İstanbul, Fakülteler Matbaası.

Kurt, Leyla M. (2011) "Ceninin Malvarlığı Hakları", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 2, S: 1, s. 177-209.

Küçükaydın, E. Aslı (2017) "Mirasçı Atama", İÜHFM, C: LXXV, S: 1, s. 431-452.

Krayenbühl, Jean (1916) Etude sur le legs précédée d'un aperçu sur l'institution d'héritier, la substitution fideicommissaire et la charge d'après le Code civil suisse, Lausanne.

Leimgruber, Thomas (1978) Die Befugnisse des einzelnen Miterben beim Erbgang und bei der Nachlaßverwaltung, Basel und Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn.

Lindner, Richard (2019) BGB § 2018, Gsell, Beate / Krüger, Wolfgang / Lorenz, Stephen / Reymann, Christoph (GesamtHrsg.) / Müller-Engels, G. (Hrsg.), Buch 5 Erbrecht beck-online.GROSSKOMMENTAR, München, Verlag C.H. BECK.

Molinari, Sandra L. (1999) La poursuite pour les dettes successorales, Lausanne.

Müller, Franz/ Lieb-Lindenmeyer, Saskia (2016) ZGB Kommentar Schweizerisches Zivilgesetzbuch Reihe OFK, Kren Kostkiewicz, J./ Wolf, S./Amstutz, M. / Fankhauser, R. (Hrsg.), 3. Aufl. Orell Füssli Verlag AG.

Oğuzman, M. Kemal (1978) Miras Hukuku Dersleri, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul, Fakülteler Matbaası.

Özdemir, Hayrunnisa (2012) "Mirasçıların Murisin Borçlarından Dolayı Sorumluluğu", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 16, S: 1-2, s. 191-223.

Özmen, **İsmail** (2010) Açıklamalı İçtihatlı Uygulamalı Tereke Hukuku Davaları, 3. Baskı, Ankara, Adalet.

Öztan, Bilge (2021) Miras Hukuku, 12. Baskı, Ankara, Yetkin Yayınları.

Özuğur, Ali İhsan (2016) Türk Medeni Kanunundan Önce ve Sonra Miras Hukuku, 4. Baskı, Ankara, Seçkin.

Piotet, Paul (1975) Droit successoral, in Traité de droit privé suisse, Tome: IV, Fribourg.

Piotet, Paul (1978) Schweizerisches Privatrecht Erbrecht Band IV 1. Halbband, Basel-Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG.

Piotet, Paul (1981) Schweizerisches Privatrecht Erbrecht Band IV 2. Halbband, Basel-Stuttgart, Helbing & Lichtenhahn Verlag AG.

Piotet, Paul (1985) Erbgang und Herausgabe der Erbschaft, SJK Nr. 784, s. 1-7.

Guggenheim, Rita (1929) Die Rechtsstellung des provisorischen Erben nach schweizerischem Zivilgesetzbuch, Affoltern, Buchdruckerei Dr. J. Weiss.

Rossel, Virgile/Mentha, Fritz-Henri (1931) Manuel du Droit Civil Suisse II, 2. Ed., Lausanne-Geneve.

Saatçıoğlu, Fuat (2013) "Mirasın Gerçek Reddi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, C: 1, S: 1, s. 173-208.

Sarı Fidan, Özlem (2015) "Mirasçılık Sıfatını Kaybedenlerin Miras Ortaklığı İle İlişkileri", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: 19, S: 2, s. 149–164.

Serozan, Rona/Engin, B. İlkay (2021) Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları, Güncellenmiş 7. Baskı, Ankara, Seçkin.

Schwander, Ivo (2019) Geiser, Thomas/ Wolf, Stephan (Hrsg.), Basler Kommentar Zivilgesetzbuch II, 6. Aufl., <https://app.legalis.ch/legalis/document-view.seam?documentId=nnpwe43ll55goytjne&tocid=nnpwe43ll55goytjne> s.e.t. 09.06. 2022.

Simonius, Pascal (1970) Die güterrechtliche Surrogation, Basel/Stuttgart (BStR Heft 94).

Stooss, Walter (1917) La répudation des successions d'après le Code civil suisse, Berne.

Strebel, August (1916) Die rechtliche Stellung der Gläubiger des Erblassers der Erben nach dem schweiz. Zivilgesetzbuch mit Vergleichen zum sehen Bürgerlichen Gesetzbuch, Bern.

Şener, Esat (1976) "Mirasçılık Sıfatının Yitirilmesi ve Benzeri Haller", Yargıtay Dergisi, C: 2, S: 4, s. 71-97.

Şener, Esat (1981) Eski ve Yeni Miras Hukuku İki cilt Birarada, Sevinç Matbaası.

Şener, Esat (1996) Miras Hak ve Payları, Ankara, Seçkin Yayınevi.

Şenocak, Zarife (1996) "Yargıtay'ın Verdiği Bir Karar Dolayısıyla", AÜHFD, C: 45, S: 1, s. 449-451.

Tandoğan, Haluk (1955) "Miras Sebebile İstihkak Davası", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFD), C: 12, S: 1, s. 268-284.

Tuor, Peter/ Picenoni, Vito (1964) Berner Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht Schweizerisches Zivilgesetzbuch Das Erbrecht 2. Abteilung Der Erbgang Artikel 537-640 ZGB, 2. Auflage, Bern, Stämpfli & CIE.

Turan Başara, Gamze (2012) "Türk Hukuku Bakımından Mirasın Kazanılmasında Kabul Edilen Prensipler ve Mirası Ret Hakkı", Erzurumluoğlu Armağanı, Badur, Emel (Editör), Ankara, <http://www.ankarabarosu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/erzurumluoglu-armagani .pdf > s.e.t. 22.06.2022.

Turan Başara, Gamze (2016) "Miras Hukuku Bakımından Ceninin Hukuki Durumunun Değerlendirilmesi", Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C:1, S: 2, s. 389-410.

Ürem, Müge (2019) "Mirası Ret Hakkının Düşmesine Sebep Olan Haller", BUHFD, C:14, S:175-176, s. 779-815.

von Tuhr, Andreas (1957) Der Allgemeine Teil des Deutschen Bürgerlichen Rechtes, Band I, Berlin, Verlag von Dunkel & Humbolt.